

VARMA

2016

VUOSI- JA YRITYSVASTUURAPORTTI

4	Vuosi 2016
4	• Toimitusjohtajan katsaus
6	• Vuosi 2016 lyhyesti
8	Strategia ja toimintaympäristö
12	Vastuullinen Varma
15	Vastuu eläkevaroista
15	• Vahva vakavaraisuus
18	• Sijoitusvuosi 2016
20	• Vastuullinen sijoittaminen
22	Vastuu asiakkaista
22	• Eläkkeet oikein ja ajallaan
24	• Asiakaspalvelu
27	• Työkykyjohtaminen ja kuntoutus
29	Vastuu varmalaisista
31	• Osaamisen kehittäminen
32	• Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus
34	Vastuu ympäristöstä – ilmastonmuutoksen hillintä
34	• Ilmastonmuutoksen hillintä sijoituksissa
39	• Oman toiminnan ja toimitusketjun ympäristönäkökohdat
40	Eettinen ja läpinäkyvä liiketoiminta
40	• Compliance-toiminta
40	• Eettiset liiketoimintaohjeet
43	• Sidosryhmäyhteistyö
44	GRI-raportointiperiaatteet
44	• Raportointiperiaatteet
46	• GRI-sisältöindeksi

HYVÄ LUKIJA,

edessäsi on Varman ensimmäinen vuosi- ja yritysvastuu-raportti, johon on yhdistetty perinteinen vuosikertomus ja GRI-standardien mukainen yritysvastuuraportti. Vastuullisuus on vahvasti osana Varman perustehtävää, eläkkeiden turvaamista, ja kaikkea liiketoimintaamme. Sen vuoksi meille oli luontevaa yhdistää perinteinen vuosikertomussisältö ja yritysvastuutiedot samaan integroituun raporttiin.

Tilinpäätös ja Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä löytyvät erillisinä pdf-raportteina.

Raportit löytyvät osoitteesta varma.fi/vuosikertomus.

VARMA LYHYESTI

Varman perustehtävä on eläkkeiden turvaaminen. Huolehdimme yksityisten yrittäjien ja työntekijöiden lakisääteisestä työeläketurvasta. Yritykset ottavat TyEL-vakuutukset työntekijöilleen, ja yrittäjät puolestaan vakuuttavat itsensä YEL-vakuutuksella.

Eläkemaksuina kerätyt varat sijoitamme tuottavasti ja turvaavasti nykyisiä ja tulevia eläkkeitä varten. Noin 42,9 miljardin euron sijoituksiltaan Varma on Suomen suurin yksityinen sijoittaja.

Maksamme eläkkeitä noin 340 100 eläkkeensaajalle. Annamme myös luotettavaa ja käytännöllistä tietoa eläketurvasta. Kaikkiaan vastaamme

noin 870 000 suomalaisen eläketurvasta.

Työkykyjohtamisen ja kuntoutuksen palvelumme auttavat Varman asiakasyrityksiä säästämään eläke- ja sairauspoissaolokustannuksissa. Vuokraamme myös toimitiloja ja asuntoja sekä tarjoamme yritysrahoitusta.

Varma on keskinäinen yhtiö, ja sen omistavat Varman yritys- ja yrittäjäasiakkaat, vakuutetut työntekijät sekä takuupääoman omistajat.

Varman toimitilat sijaitsevat Helsingin Salmisaaressa, ja yhteyspäällikköverkostomme kattaa lähes koko maan. Meitä varmalaisia on 540.

Risto Murto, toimitusjohtaja

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 2016 oli yhtä aikaa mielenkiintoinen ja haastava. Kansainvälisessä politiikassa vuosi oli täynnä yllätyksiä, kuten Brexit ja Trumpin valinta Yhdysvaltojen presidentiksi.

Varmalle vuosi oli monella tavalla hyvä. Menestyimme yhteistyössä asiakkaittemme kanssa ja onnistuimme eläkepalveluiden laadun parantamisessa sekä sijoitustuotoissa.

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Sijoitustuotto oli odotuksiin nähden yllättävän hyvä. Varma on taloudellisesti erittäin vahvassa kunnossa: sijoitusvarallisuutemme on ennätysellisen suuri ja myös vakavaraisuus hipoo ennätystään. Vahvan vakavaraisuuden ja tehokkaan toimintamme ansiosta maksamme asiakkaillemme erittäin kilpailukykyiset asiakashyvitykset.

Viime vuonna valmistauduimme eläkeuudistukseen sekä paransimme eläkepalveluiden laatua. Työn tuloksena eläke- ja kuntoutushakija saa päätöksen entistä nopeammin ja virheettömämpänä.

Maksutulomme kehittyi tasaisesti, ja kasvoimme erityisesti keskisuurissa yrityksissä. Vuonna 2017 keskityimme yrittäjien ja pienyritysten palveluiden kehittämiseen. Haluamme entistä paremmin tuntea pienten

yritysten tarpeita ja aktiivisemmin työskennellä heidän hyväkseen. Tavoitteemme on palvella pientä asiakasta yhtä hyvin kuin suurtakin.

Vastuullisuus on osa Varman perustehtävää ja strategiaa.

Vuonna 2016 alkoi uusi strategiakausi, jonka teemoja veimme varmalaisien kanssa eteenpäin. Strategian teemoja ovat vastuullisuus, rohkeus kokeilla, yrittäjyyttä kannustava sekä yksi Varma asiakasta varten.

E erityisen iloinen olen vastuullisuuteen liittyvästä työstä; vastuullisuus on osa Varman

perustehtävää, arkea ja liiketoimintaa. Julkistimme sijoitusten ilmastopolitiikan, jossa on kunnianhimoiset tavoitteet salkun hiilijalanjäljen pienentämiseksi. Tavoitteiden saavuttamisessa otimme ison harppauksen jo vuonna 2016: esimerkiksi osakesalkun hiilijalanjälki pieneni 22 %. Vastuullisuuden merkityksestä kertoo myös tämä vuosi- ja yritysraporttimme, jonka julkaisemme nyt ensimmäistä kertaa GRI-standardeja noudattaen.

Vuosi 2016 oli Varmalle todella onnistunut, ja siitä kiitos kuuluu kaikille varmalaisille ja asiakkaillemme. Tästä on hyvä jatkaa.

Risto Murto
toimitusjohtaja

Sijoitusvarallisuus on ennätysellisen suuri

42,9
mrd. €

Vahva vakavaraisuus

10,2
mrd. €

Vuonna 2017 keskityimme yrittäjien ja pienyritysten palveluiden kehittämiseen. Tavoitteemme on palvella pientä asiakasta yhtä hyvin kuin suurtakin.

VUOSI 2016 LYHYESTI

Varman sijoitukset tuottivat 4,7 % vuonna 2016 eli 2,0 miljardia euroa. Sijoitusten arvo nousi ennätysellisen korkealle tasolle 42,9 miljardiin euroon. Eläkkeiden käsittelyajat lyhenivät merkittävästi ja vakuutusmaksutulo kehittyi tasaisesti.

Vakavaraisuus vahvistui 10,2 miljardiin euroon. Vahvan vakavaraisuuden ja tehokkaan toimintamme ansiosta maksamme erittäin kilpailukykyiset asiakashyvitykset.

Maksetut eläkkeet

Eläkkeensaajia

Vakavaraisuuspääoma

Asiakashyvitykset

VUOSI 2016 LYHYESTI

Sijoitusvuosi yllätti

Varman sijoitustulos kehittyi markkinoiden mukaisesti ja vahvistui vuoden jälkimmäisellä puoliskolla. Parhaiten tuottivat osakesijoitukset 6,4 (8,8) %. Korkosijoitusten tuotto nykyisellä korkotasolla oli poikkeuksellisen hyvä, 4,2 (-0,4) %. Kiinteistöinvestointien tuotto jäi arvonalennusten johdosta negatiiviseksi -0,9 (3,3) %. Muiden sijoitusten tuotto nousi 5,3 (3,5) %:iin.

Sijoitusten 5 vuoden keskimääräinen reaalitytuotto oli vuoden lopussa 5,4 % ja 10 vuoden 2,6 %.

Vahva vakavaraisuus ja tehokas toiminta alentavat asiakkaan työeläkemaksuja

Vakavaraisuus vahvistui 243 miljoonalla eurolla ja oli vuoden lopussa 10,2 (10,0) miljardia euroa. Vakavaraisuusaste (vakavaraisuuspääoma suhteessa vastuuvelkaan) oli 30,9 (31,4) %. Vahva vakavaraisuus ja hyvä liikekulutehokkuus koituvat asiakkaidemme hyväksi. Asiakashyvityksiin varattiin 121 (115) miljoonaa euroa, joka on noin 0,6 (0,6) % vakuutettujen arvioidusta palkkasummasta.

Eläkeuudistus näkyi asiakaspalvelussamme

Eläkeuudistus näkyi asiakaspalvelussamme: erityisesti uusi eläkeuoto, osittainen van-

huuseläke, kiinnosti asiakkaitamme. Varma maksoi eläkkeitä 5,3 (5,2) miljardia euroa 340 100 (337 100) henkilölle. Vuoden aikana tehtiin 22 579 (23 113) uutta eläkepääätöstä. Eläkehakemusten käsittelyajoissa teimme merkittävän parannuksen: keskimäärin hakemuksen käsittely lyheni 60:stä päivästä 44:een päivään, joka on selvästi alan keskiarvoa lyhyempi.

Vakuutusmaksutulo nousi 4,7 (4,6) miljardiin euroon. Vuoden lopussa Varmassa oli vakuutettuna 529 900 henkilöä. Korkealaatuinen asiakaspalvelu ja -työ on vahvistanut myyntiä, ja kasvoimme erityisesti keskisuurissa yrityksissä. Vuonna 2017 panostamme yrittäjille suunnattuihin palveluihin.

Lisää sijoitusvuodesta ja markkinakään- teistä Vastuu eläkevaroista -osiossa sivulla 18 sekä työstämme asiakkaiden hyväksi osiossa Vastuu asiakkaista sivulta 22 alkaen.

Avainluvut 2016

1.1.–31.12., milj. €	2016	2015
Vakuutusmaksutulo, milj. €	4 675,1	4 576,4
Eläkkeensaajille maksetut eläkkeet, milj. € ¹⁾	5 345,3	5 183,0
TyEL-vakuutetut 31.12.	493 890	486 960
YEL-vakuutukset	36 000	37 380
Eläkkeensaajat	340 100	337 100
Sijoitukset, milj. €	42 852,3	41 293,3
Sijoitustuotot, milj. €	1 952,7	1 679,3
Sitoutuneen pääoman tuotto, %	4,7	4,2
Kokonaistulos, milj. €	456,9	-164,0
Hoitokustannustulos, milj. €	39,0	36,1
Liikekulut hoitokustannustulosta, %	72,1	74,0
Siirto asiakashyvityksiin, milj. €	121,0	115,0
% TyEL-palkkasummasta	0,6	0,6
Vastuuvelka, milj. €	33 501,3	31 865,6
Vakavaraisuuspääoma, milj. €	10 199,5	9 956,1
Vakavaraisuuspääoma/vastuuvelka, % ²⁾	30,9	31,4
Vakavaraisuuspääoma/vakavaraisuusraja	1,9	1,9
Emoyhtiön henkilöstö 31.12.	534	534
Henkilöstökulut, milj. €	49,8	50,0
Lahjoitukset, milj. €	0,02	0,04
Alan järjestöjen jäsenmaksut, milj. €	1,3	1,3
Ostot palvelutarjoajilta ja toimittajilta, milj. €	48,4	51,3

1) Ennen saatujen vastuunjakokorvausten vähentämistä

2) Suhdeluku laskettu %:na vakavaraisuusrajan laskennassa käytetystä vastuuvelasta

STRATEGIA

Varman strategia uudistui vuoden 2016 alussa, ja sen keskeiset teemat ovat Yksi Varma asiakasta varten, Yrittäjyyttä kannustava, Vastuullinen Varma ja Rohkeus kokeilla.

Strategiassa korostuvat Varman perustehtävä, eläkkeiden turvaaminen sekä asiakkaan saama hyöty, joka on Varman kaiken toiminnan kehittämisen lähtökohta. Vuonna 2016 kehitimme asiakaspalveluamme sekä laajensimme palveluaikojä ja palvelua eri sähköisiin kanaviin. Osallistamme asiakkaitamme palvelujen kehittämiseen jo varhaisessa vaiheessa, jotta pystymme vastaamaan heidän muuttuviin tarpeisiinsa. Tavoitteenamme on olla monikanavainen palveluyhtiö.

STRATEGISET TEEMAT

Suurempi markkinaosuus pienten segmenttien kasvuyrittäjissä

Uutta osaamista ja uskallusta asiakastyöhön

Työeläkealan vastuullisin toimija

Jatkuva kehittäminen arjessa

STRATEGISET TAVOITTEET

Varma
2020

OPERATIIVISET TAVOITTEET

Eläkepalvelujen laatu

Maksutulo

Vakavaraisuus

Tehokkuus

VARMA ELÄKKEIDEN TURVAAJA

- 1 Toimintamme perustuu suomalaisen työhön ja työeläkejärjestelmän kestävyden turvaamiseen
- 2 Sijoitamme eläkevarat tuottavasti ja turvaavasti
- 3 Huolehdimme asiakkaidemme työeläketurvasta tehokkaasti ja kilpailukykyisesti
- 4 Käsittelemme eläkkeet oikein ja ajallaan sekä edistämme työhyvinvointia

MEGATRENDIT

DIGITALISAATIO

VÄESTÖN IKÄÄNTYMINEN

MUUTTUVA TYÖ

TALouden JA YRITYSTEN RAKENNUMUUTOS

STRATEGIA

Asiakkaan saama hyöty on toimintamme kehittämisen lähtökohta. Tavoitteena on olla monikanavainen palveluyhtiö.

Kannustamme yrityksiä kasvuun ja tuemme yrittäjyyttä. Kehitämme palveluita ja etsimme keinoja, jotka helpottavat yritysten ja yrittäjien arkea. Katsausvuoden aikana aloitti uusi yrittäjäasiakkaisiin painottuva tiimi, jossa työskentelee Varman, Nordean ja Ifin työntekijöitä. Tavoitteena on palvella yrittäjää entistä kattavammin vakuuttamiseen ja pankkipalveluihin liittyvissä asioissa. Vuonna 2017 panostamme yrittäjyyteen entistä enemmän.

Lue lisää osiosta
Vastuu asiakkaistamme

Vastuullisuus eteni monella rintamalla

Vastuullisuuden kehittämiseksi rakensimme yritysvastuuohjelman, joka sisältää vastuullisuuden painopisteet, tavoitteet, mittarit ja toimenpiteet vuodelle 2016. Varman hallitus hyväksyi ohjelman maaliskuussa 2016.

Vastuullisuutta edistääksemme olemme mm. mitanneet sijoitusten hiilijalanjäljen,

julkaisseet ilmastopolitiikan, päivittäneet eettiset liiketoiminta- ja sisäpiiriohjeet, lisänneet liiketoiminnan läpinäkyvyyttä, ottaneet käyttöön Green Office -järjestelmän ja kehittäneet varmalaisen työkuultuuria sekä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Lisäksi julkaisemme nyt ensimmäisen yritysvastuuraporttimme GRI:n mukaisesti. Vastuullisesta liiketoiminnasta kerrotaankin tarkemmin tässä raportissa.

Lue lisää osiosta
Vastuullinen Varma

Uutta työkuultuuria ohjaavat ketteryys ja vastuunkanto

Rohkaisemme Varman työntekijöitä kehittämään sisäistä toimintakuultuuriamme sekä tuomaan esille arjen innovaatioita ja keinoja, jotta muutosten ja uudistusten läpivieminen olisi ketterää. Lean on keskeinen osa arjen työtämme ja toiminnan jatkuvaa parantamista. Vuoden 2016 aikana aloitimme työkuultuurimme uudistuksen, jonka lähtökohtia ovat ketteryys ja vastuunkanto.

Henkilöstökyselyn mukaan uudet rohkeat kokeilut ovat edistäneet uudistuksia ja muutoksia Varmassa.

Lue lisää Varman
uudesta työkuultuurista

Strategiset tavoitteet

Varman strategia tavoitteita ovat eläkepalveluiden laatu, maksutulon kehitys, tehokkuus ja vahva vakavaraisuus. Näissä tavoitteissamme onnistuimme hyvin vuonna 2016.

Eläkepalveluiden laatu:

Eläkehakemusten käsittelyajoissa tehtiin vuoden aikana merkittävä harppaus uuden sähköisen käsittelyjärjestelmän myötä. Käsittelemme eläkehakemukset keskimäärin 9 päivää alan keskiarvoa nopeammin.

Maksutulo kehittyi vuoden aikana hyvin ja oli 4,7 miljardia euroa. Kasvua saatiin erityisesti keskisuurissa asiakkaissa. Yrittäjien YEL-maksutulon osalta on vielä kirittävää, ja tulemmekin panostamaan yrittäjäasiakkaisiin sekä yrittäjille suunnattuihin palveluihin vuonna 2017.

Tehokkuus: Huolehdimme asiakkaidemme työeläketurvasta tehokkaasti. Varma käytti liikekuluihin varatuista rahoista 72 % eli 101 miljoonaa euroa.

Vakavaraisuus: Vahva vakavaraisuus on yksi keskeisistä strategisista tavoitteista, joka hyödyttää asiakasta parempina asiakashyvityksinä. Vakavaraisuuspääoma vahvistui vuoden 2016 aikana 243 miljoonalla eurolla 10,2 miljardiin euroon. Varma on pitkään ollut vakavaraisin yksityinen työeläkeyhtiö.

Lue lisää osioista Vastuu eläkevaroista ja Vastuu asiakkaista.

TALOUSVUODESSA RIITTI EPÄVARMUUTTA JA NOPEITA KÄÄNTEITÄ

VARMA TURVAA ELÄKKEET MYÖS EPÄVARMASSA TOIMINTAYMPÄRISTÖSSÄ

Maailmantalouden kasvu jatkuu ja talouden odotetaan elpyvän edelleen myös euroalueella. Yhdysvalloissa vahvistuneet inflaatio-odotukset, mittavat elvytys-suunnitelmat ja muutokset rahapolitiikassa ennakoivat käännettä taloudessa ainakin lyhyellä aikavälillä. Poliittinen epävarmuus vaikeuttaa toimintaympäristön ennustettavuutta. Työeläkkeet on hyvin turvattu myös vaihtelevassa toimintaympäristössä.

Myönteinen viritys Yhdysvalloissa ja eurotaloudessa

Yhdysvalloissa työllisyystilanne on parantunut edelleen. Kulutuskysynnän kasvu jatkuu ja kuluttajien luottamus on vahvaa. Suunnitteilla olevan elvytysohjelman mittaluokka ja vaikutukset ovat epävarmoja. Tavoitteet protektionismin kasvattamisesta lisäävät epävarmuutta maailmantalouden suunnasta ja kasvusta.

Eurotalous etenee suotuisasti. Isossa kuvassa rahoitusolot ovat helpottuneet, vaikka eräiden merkittävien pankkien tilanteesta on ollut epävarmuutta. Kuluttajien luottamus talouteen on vahvistunut, samoin yritysten odotukset. Finanssipolitiikan kiristymisen hellittäminen on tukenut kysynnän kasvua. Poliittinen epävarmuus myös euroalueella jatkuu.

Öljyn hinnan nousun odotetaan tukevan syvissä vaikeuksissa olevaa Venäjän taloutta. Kiinassa talous kasvaa, mutta kasvu on hidastunut. Rakenteellisten muutosten lisäksi markkinakuplat ja rahoitussektorin pulmat varjostavat talousnäkyä.

Poliittinen epävarmuus ei tyrmännyt markkinoita

Hyvillä sijoitustuotoilla hillitään eläkemaksun nousupainetta. Arvostustasot pääomamarkkinoilla pitivät pintansa vuoden 2016

poliittisissa myllerryksissä. Inflaatio on vahvistunut Yhdysvalloissa ja myös euroalueella. Yhdysvaltain keskuspankki on jatkanut rahapolitiikan normalisointia. Eurooppa on suhdannesyklissä Yhdysvaltain taloutta jäljessä. Rahapolitiikan muutokset heijastuvat arvostuksiin myös muissa omaisuuslajeissa.

Poliittinen epävarmuus vaikeuttaa toimintaympäristön ennustettavuutta. Varman vahva vakavaraisuus on merkittävä kilpailuetu volatiilissa markkinaympäristössä. Taitava riskienhallinta ja aktiivinen sijoitusomaisuuden hajauttaminen tukevat tuottavaa ja turvaavaa eläkevarojen sijoittamista.

Osaketuottosidonnaista osuutta vastuuvelan tuottovaatimuksesta nostetaan 20 prosenttiin asteittain vuodesta 2017 alkaen. Kyseessä on työeläkelaitosten yhteinen puskuri, jolla kannetaan osa osaketuottojen heilahtelusta aiheutuvasta riskistä. Tavoit-

Suomi sijoittui neljänneksi kansainvälisessä eläkejärjestelmiä koskevassa vertailussa vuonna 2016. Edellisestä arvioinnista Suomen sijoitus parani. Mercer Global Pension Index -arvioinnissa Suomen eläkejärjestelmä oli maailman luotettavin ja läpinäkyvin hallinnon osalta.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

teenä on parantaa mahdollisuuksia hyvien tuottojen tavoitteluun.

Suomen taloudessa kauan odotettu käänne

Suomen talous on viimein noussut taantumasta. Kasvua vauhdittaa kotimarkkinoiden odotettua suotuisampi kehitys. Kuluttajien luottamus talouteen on vahvaa. Yritysten tulevaisuuden näkymät ovat varovaisemat. Yksityiset investoinnit ovat kääntyneet kasvuun, mikä vahvistaa talouden kasvun pohjaa.

Vientikysynnän odotetaan virkistävän. Teollisuustuotannon pitkä, miltei yhtäjaksoinen supistuminen on päättynyt. Työllisyystilanne on vahvistunut. Työmarkkinoita vaivaavat edelleen rakenteelliset jäykkyydet, mikä näkyy kohtaanto-ongelmina.

Viennin elpyminen on ratkaisevaa. Kotimarkkinat eivät riitä luomaan riittävää talouskasvua. Kilpailukyky sopimus vahvistaa viennin hintakilpailukykyä suhteessa kilpailijamaihin. Työeläkkeiden rahoittamisen näkökulmasta kustannuskilpailukyvyyn ja työllisyyden kohentuminen sekä eläkkeiden riittävän rahastoinnin varmistaminen ovat välttämättömiä.

Maailmantalouden kasvun hidastuminen, protektionismin lisääntyminen ja muu poliittisen epävarmuuden kärjistyminen olisivat riskejä Suomen talouden elpymiselle.

Työurat pitenevät pitkäjänteisellä yhteistyöllä

Suurin osa maksussa olevista eläkkeistä rahoitetaan suoraan eläkemaksuilla. Korkea työllisyysaste ja talouskasvu ovat tarpeen eläkkeiden rahoittamiseksi. Eläkeuudistuksen tavoitteena on pidentää työuria ja vahvistaa eläkejärjestelmän taloudellista ja sosiaalista kestävyyttä.

Lue lisää eläkkeen karttumisesta

Ikääntyminen kasvattaa eläke- ja hoivamenoja. Talouden kasvu ei ole vahvistumisestaan huolimatta riittävää julkistalouden tasapainottumiseksi. Nykyistä pidemmät työurat ovat välttämättömiä myös julkistalouden kestävyysvajeen umpeen kuromiseksi.

Eläkeasioiden tuntemus ja tieto oman eläkkeen karttumisesta vaikuttavat eläkeaikomuksiin. Varma on valmistautunut eläkeuudistukseen kehittämällä henkilöasiakkaiden sähköisiä palveluita. On tärkeää, että eläkeuudistuksen tavoitteita pitkistä työurista tuetaan työpaikoilla. Varma on vahva osaaja työkykyjohtamisen ja työeläkekuntoutuksen asiantuntijana. Palveluiden kehittämisessä korostamme vaikuttavuutta, tiedolla johtamista ja kumppanuutta asiakasyritystemme kanssa.

VASTUULLINEN VARMA

Vastuullisuus on erottamaton osa Varman perustehtävää, eläkkeiden turvaamista. Vastuullinen Varma on myös keskeinen teema uudessa strategiassamme.

Vastuullinen liiketoiminta tarkoittaa Varmalle ennen kaikkea vakavaraisuuden turvaamista, eläketurvan häiriötöntä toimeenpanoa ja työkyvyn tukemista. Varmassa vastuullisuus on myös kiinteä osa sijoitustoimintaa ja omistajakäytäntöjä. Kannamme huolta myös ilmastonmuutoksen hillitsemisestä ja varmalaikeiden työhyvinvoinnista.

Vastuullisuuden visiossamme vastuullisuus on osa Varman arkea ja liiketoimintaa. Kerromme aktiivisesti, mitä vastuullisuus meille tarkoittaa ja miten vastuullinen toimintamme näkyy yhteiskunnassa. Kehitämme jatkuvasti vastuullisia toimintatapojamme.

Varman strategiassa vuosille 2016–2020 on vastuullisuus nostettu yhdeksi keskeiseksi painopistealueeksi. Tavoitteenamme on olla työeläkealan vastuullisin toimija.

Yritysvastuuohjelma perustuu olennaisuusarvioon

Rakensimme Varman yritys vastuuohtelman syksyllä 2015. Sen pohjaksi teimme olennaisuusarvion, jonka tarkoituksena oli tunnistaa Varman kannalta merkittävimmät vastuullisuustekijät. Halusimme kuulla sidosryhmiemme odotuksia vastuullisuus-

desta sekä analysoida vastuullisuusasioiden liiketoimintavaikutuksia.

Sidosryhmätutkimus tehtiin lokakuussa 2015. Kysely lähetettiin sähköpostilla 28 075 henkilölle, joka edustivat 11 ennalta määriteltyä sidosryhmää: yrittäjiä, asiakasyritysten edustajia, henkilöasiakkaita, toimitila-asiakkaita, kumppaneita ja palveluntarjoajia, Varman hallinnon edustajia, toimialan organisaation tai järjestön edustajia, työmarkkinajärjestön edustajia, lainsäätäjiä, varmalaisia sekä median edustajia.

Verkkokyselyyn vastasi 1 168 henkilöä. Lisäksi 14 sidosryhmäedustajaa haastateltiin henkilökohtaisesti – heidän joukossaan oli johtoryhmän ohessa edustajia hallituksesta, viranomaisista ja henkilöstöstä.

Sidosryhmien odotuksia käytiin läpi johdon vastuullisuusyöpajoissa marras- ja joulukuussa 2015. Niissä sidosryhmien esiintuomia näkökohtia työstettiin ja priorisoitiin sen mukaan, millainen vaikutus niillä on Varman liiketoimintaan. Työn pohjalta muodostui olennaisuusmatriisi, josta ilmevät sidosryhmien tärkeimmiksi nostamat

VASTUULLINEN VARMA

Vastuullinen liiketoiminta tarkoittaa Varmalle ennen kaikkea vakavaraisuuden turvaamista, eläketurvan häiriötöntä toimeenpanoa ja työkyvyn tukemista.

teemat ja niiden merkittävyys Varman toiminnalle. Matriisin pohjalta rakennettiin Varman yritysvastuuohjelma painopisteineen, mittareineen ja toimenpiteineen. Yritysvastuuohjelma hyväksyttiin Varman hallituksessa maaliskuussa 2016.

Vastuullisuus näkyy organisaatiossa

Vastuullisuus sai vuoden 2016 alusta edustajansa myös Varman johtoryhmään, kun yhtiössä aloitti uusi HR:stä, vastuullisuudesta ja viestinnästä vastaava johtaja. Johtoryhmä käsittelee kaikki merkittävimmät vastuullisuuden kehittämiseen liittyvät projektit ja päätökset. Varman hallitus käsittelee yritysvastuuohjelman lisäksi yhtiön merkittävimmät vastuullisuuslinjaukset. Vuonna 2016 hallitus mm. hyväksyi Varman eettiset liiketoimintaohjeet ja sisäpiiriohjeet sekä käsittelee sijoitusten ilmastopolitiikkaa.

Yritysvastuun painopisteet

Vakavaraisuuden turvaaminen

Eläkkeet on hyvin turvattu, ja maksamme parhaat asiakashyvitykset.

Eläketurvan sujuva toimeenpano

Eläkkeenhakijat saavat oikeudenmukaiset päätökset viivytystä.

Avoin ja proaktiivinen viestintä

Kerromme avoimesti vastuullisista teoistamme, myös osana osavuosi-raportointiamme.

Työkyvyn tukeminen ja työurien pidentäminen

Työkykyä tukeva toiminta ja kuntoutus ehkäisevät työkyvyttömyyttä, parantavat hyvinvointia ja alentavat työkyvyttömyyskustannuksia.

Liiketoiminnan ja hallinnon läpinäkyvyys

Avoin viestintä rakentaa luottamusta, ja sidosryhmät pitävät toimintaamme moitteettomana ja suoraselkäisenä.

Vastuullisuus sijoitustoiminnassa

Vastuullisen sijoittamisen käytännöt on integroitu osaksi sijoituspäätöksentekoa ja omistajapolitiikkaa.

Ilmastonmuutoksen hillintä

Pienennämme CO₂-jalanjälkeä sijoituksissa ja omassa toiminnassa. Julkaisemme sijoitusten ilmastopolitiikan.

Varmalaisten työhyvinvointi ja osaaminen

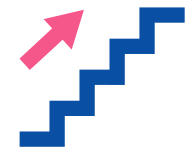
Huolehdimme työkyvystämme ja kehitämme osaamistamme. Osaamme palvella asiakkaita sujuvasti.

Harmaan talouden torjunta

Kaikki Suomessa tehtävä työ tulee työeläkevakuuttamisen piiriin.

Yrittäjyyden tukeminen

Tuemme yrittäjiä mm. tarjoamalla ilmaisia digityökaluja etenkin yritys-toimintaansa aloittaville ja kasvaville yrittäjille.

VASTUULLINEN VARMA

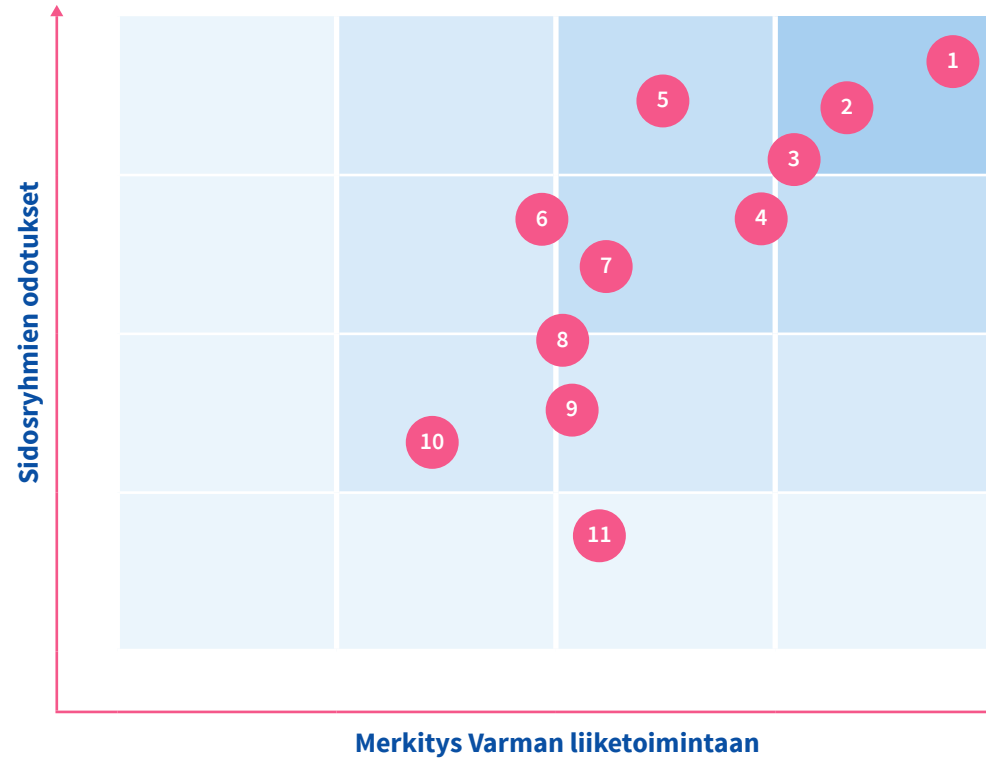
Varmaan on nimitetty yritysvastuu-päällikkö, joka koordinoi vastuullisuuteen liittyviä toimenpiteitä ja vastuullisuusviestintää. Lisäksi sijoitustoiminnossa työskentelee vastuulliseen sijoittamiseen erikoistunut asiantuntija. Joukko asiantuntijoita ympäri organisaatiota kehittää omassa liiketoiminnossaan vastuullista liiketoimintaa ja muodostaa epämuodollisen yhteistyöverkoston, joka kokoontuu tarpeen tullen ketterästi eri teemojen ympärille.

Vastuullisten toimintatapojen kehittämiseen keskittyy Varmassa kaksi työryhmää, Green Office -tiimi ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöryhmä. Green Office -tiimin tehtävänä on koordinoida Varman omaa ympäristöohjelmaa, ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusryhmä puolestaan paneutuu varmlaisten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen. Lisäksi erillinen työryhmä pohtii vastuullisen hankinnan kehittämistä.

Lue Varman vastuullisuudesta lisää verkkosivuiltamme

Yritysvastuun olennaiset asiat matriisissa

1. Vakavaraisuuden turvaaminen	6. Vastuullisuus sijoitustoiminnassa
2. Eläketurvan häiriötön toimeenpano	7. Ilmastonmuutoksen hillintä
3. Avoin ja proaktiivinen viestintä	8. Ympäristönäkökohtien huomioiminen omassa toiminnassa ja toimitusketjussa
4. Työkyvyn tukeminen ja työurien pidentäminen asiakasyrityksissä	9. Varmalaisten työhyvinvointi ja osaaminen
5. Liiketoiminnan ja hallinnon läpinäkyvyys ja avoimuus	10. Harmaan talouden torjuminen
	11. Yrittäjyyden tukeminen

VAHVA VAKAVARAISUUS TURVAA ELÄKKEET

Vahva vakavaraisuus on Varmalle strateginen valinta, ja vakavaraisuuden turvaaminen on myös yritys vastuuhjelmamme keskeisimpiä tavoitteita. Vaalimalla vakavaraisuuttamme varmistamme, että eläkevastuut on katettu kaikissa tilanteissa.

Vastuu eläkkeistä on pitkäaikainen.
Pyrimme saamaan sijoituksillemme parhaan mahdollisen tuoton hallitulla riskiprofiililla, jotta voimme turvata eläkkeiden maksamisen.

Vahva vakavaraisuus ylläpitää luottamusta eläketurvaan ja ehkäisee parempien sijoitustuottojen avulla työeläkemaksujen kovimpia nousupaineita.

Vahva vakavaraisuuspääoma toimii sijoitustoiminnan riskipuskurina ja suojaa pääomamarkkinoiden heilahteluilta. Vahva vakavaraisuus myös antaa mahdollisuuden tavoitella parempaa tuottoa riskipitoisem-

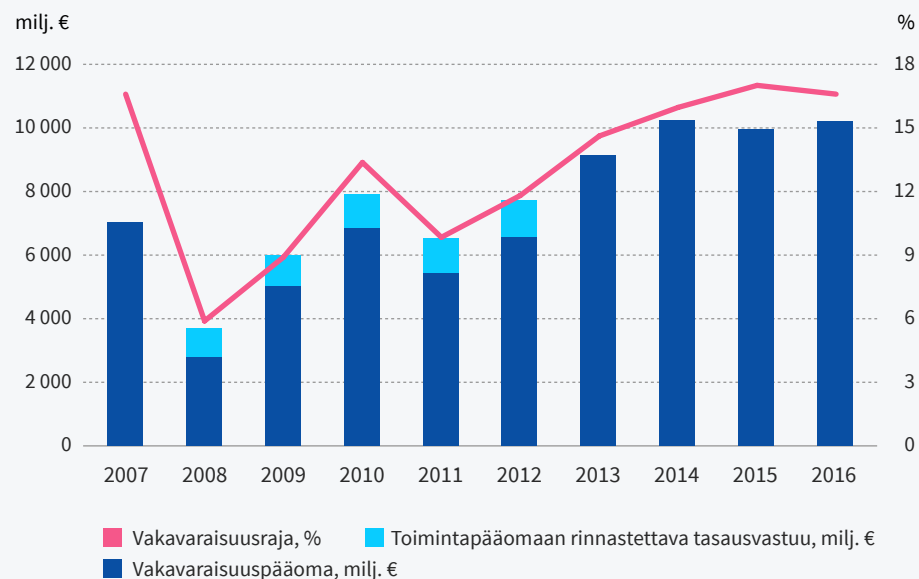
pien ja tuotto-odotuksiltaan parempien sijoitusten avulla.

Vuoden 2016 päättyessä vakavaraisuuspääoma oli 10 199 miljoonaa euroa eli 30,9 % vastuuvälästä. Varman vakavaraisuus on kehittynyt nousujohteisesti viimeisen 5 vuoden aikana, ja Varma on noussut Suomen vakavaraisimmaksi työeläkeyhtiöksi.

Vahva vakavaraisuus vaikuttaa myös asiakashyvitysten suuruuteen: mitä parempi vakavaraisuus, sitä enemmän voimme palauttaa asiakkaille. Vuonna 2016 asiakashyvityksiin varattiin 121 miljoonaa euroa. Vakavaraisuuden ohessa asiakashyvitysten

Vakavaraisuus 2007–2016

VAHVA VAKAVARAISUUS

määrään vaikuttaa työeläkeyhtiön liikeyhteistyön tehokkuus.

Vakaa maksutulokehitys

Työeläkemaksuilla maksetaan eläkkeet, ja osa rahastoidaan tulevia eläkkeitä varten. Työnantajilta ja työntekijöiltä kerätyistä työeläkemaksuista valtaosa kuluu samana

vuonna maksettaviin eläkkeisiin. Sen takia vakaalla maksutulokehityksellä on tärkeä rooli eläkkeiden turvaamisessa. Vuonna 2016 Varman vakuutusmaksutulo oli 4 675 miljoonaa euroa eli 2,2 % enemmän kuin vuotta aiemmin.

Menestymme hyvin vuoden 2016 työeläkeyhtiöiden välisissä asiakassiirroissa,

joissa koko vuoden nettotulos maksutulolla mitattuna TyEL-vakuutuksissa oli 43 miljoonaa euroa.

Työeläke on keskeinen osa suomalaista sosiaaliturvaa. Varma maksoi vuonna 2016 eläkkeitä 5 345 miljoonaa euroa noin 340 100 eläkkeensaajalle.

Sijoitamme Suomeen 10,8 miljardia euroa

Varman sijoituksista 25 % eli 10,8 miljardia on sijoitettu eri muodoissa suomalaiseen yhteiskuntaan.

Olemme merkittävä sijoittaja suomalaisissa yrityksissä ja sitä kautta mukana suomalaisen elinkeinoelämän pitkän aikavälin kehityksessä. Varma voi olla osakesijoittaja suomalaisessa yrityksessä, rahoittaja eri lainainstrumenteilla tai kiinteistön omistaja.

Raportoimme tuloksestamme neljännesvuosittain ja tuoreimmat tiedot löytyvät verkkosivuiltamme.

Tulostiedot ja sijoitukset

Varman verojalanjälki

Verojalanjälkemme muodostuu oman toimintamme verojen lisäksi vakuutus- ja sijoitustoiminnan veroista sekä sijoituskohteenamme olevien yritysten veronmaksusta.

Varma maksoi vuonna 2016 eläkkeitä 5,3 miljardia euroa, josta eläkkeensaajat

Suurimmat osakesijoitukset

	milj. €	Varman omistusosuus osakkeista, %
1. Sampo Oyj	1 518	6,35
2. Wärtsilä Oyj Abp	438	5,20
3. Nordea Bank AB	317	0,74
4. Nokia Oyj	286	1,07
5. WO-yhtymä Oyj	276	16,98
6. Elisa Oyj	207	4,01
7. KONE Oyj	194	0,94
8. Stora Enso Oyj	163	1,99
9. UPM-Kymmene Oyj	142	1,14
10. Nokian Renkaat Oyj	134	2,78
11. Sponda Oyj	127	8,56
12. Technopolis Oyj	119	24,04
13. Metso Oyj	118	2,89
14. Metsä Board Oyj	117	4,85
15. Amer Sports Oyj	112	3,74

Vahva vakavaraisuus ylläpitää luottamusta eläketurvaan ja ehkäisee parempien sijoitustuottojen avulla työeläkemaksujen kovimpia nousupaineita.

VAHVA VAKAVARAISUUS

maksoivat ennakonpidätyksinä 1,2 miljardia euroa tuloveroja. Työntekijöidemme palkoista maksoimme 12,9 miljoonaa euroa ennakonpidätystä.

Sijoituksiin liittyviä veroja Varma maksoi vuonna 2016 yhteensä 22,8 miljoonaa euroa, johon sisältyi varainsiirtoveroa 1,0, kiinteistöveroa 13,6 ja lähdeveroja 8,2 miljoonaa euroa.

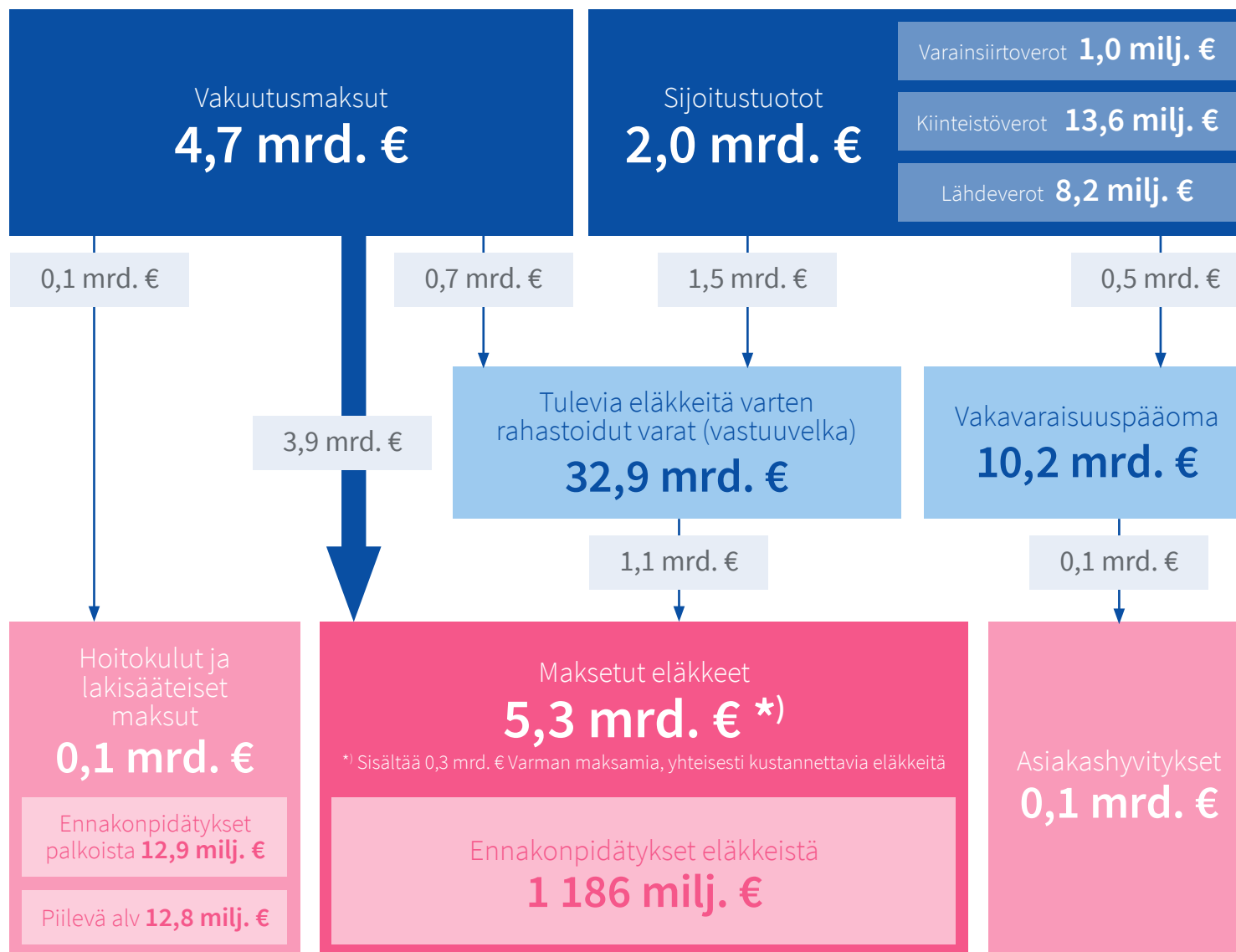
Liikekuluihin sisältyvä piilevä arvonlisävero oli 12,8 miljoonaa euroa.

Vastuullisen sijoittamisen periaatteissamme on kuvattu Varman yleisen tason linjaus veronmaksun vastuullisuudesta. Suhtaudumme torjuvasti toimiin, joilla pyritään liiketoiminnallisten tavoitteiden sijasta hankkimaan lain tarkoituksen vastaisia veroetuja.

Periaatteenamme on välttää sijoitustuottojen kaksinkertainen verotus, joka johtaisi Varman sijoitusten alhaisempaan tuottoon ja on siten sijoitustoiminnan perimmäisen tuottotavoitteen vastainen. Rahastosijoittamisessa kaksinkertaisen verotuksen välttäminen tarkoittaa sitä, että ulkomailla saadut pääomavoitot tuloutuvat täysimääräisenä Suomeen.

Edellytämme, että pääoma- ja hedgerahaston kotipaikka osallistuu viranomaisten väliseen verotustietojen vaihtoon.

Varman rahavirrat sisältäen verot

SIJOITUSVUOSI

Tasainen tuloskehitys tehokkaalla hajautuksella

Varman sijoitusten tuotto vuonna 2016 oli hyvä, 4,7 (4,2) %. Sijoitusten monipuolinen hajautus vaimensi markkinaliikkeistä koituneita riskejä ja tuotto kertyi tasaisesti eri omaisuusluokista.

Varman sijoitusten arvo nousi 42,9 miljardiin euroon ja vakavaraisuuspääoma nousi 10,2 miljardiin euroon. Sijoitustuotto jäi hieman vastuuvälille hyvitettävää korkoa matalammaksi, joten vakavaraisuus heikentyi 30,9 (31,4) %:iin. Varman vakavaraisuus säilyi edelleen vahvalla tasolla.

Sijoitusallokaatiossa korkosijoitukset olivat 42 %, osakesijoitukset 43 %, kiinteistö-sijoitukset 9 % ja muut sijoitukset 17 %, johdannaisten vaikutus oli -11 %.

**Tulos yllätti positiivisesti.
Parhaiten tuottivat
osakesijoitukset.**

Varman sijoituksista parhaiten tuottivat osakesijoitukset ja erityisen hyvin noteeraamattomat osakesijoitukset sekä pääomasi-joitukset, jotka eivät kärsineet alkuvuoden osakemarkkinalaskusta. Noteerattujen osakkeiden tuotto oli 4,5 (8,0) %, pääomasi-

joitusten 11,2 (7,8) % ja noteeraamattomien osakesijoitusten 23,7 (21,2) %.

Myös korkosijoitukset ovat tuottaneet hyvin 4,2 (-0,4) % korkotasojen laskun sekä luottoriskin keventyneen hinnoittelun myötä. Lainasaamisten tuotto oli 4,2 (2,4) %, julkisyhteisöiden joukkovelkakirjojen 1,8 (-2,5) %, muiden yhteisöjen joukkovelkakirjojen 7,8 (0,4) % ja muiden rahoitusmarkkinavälineiden -0,4 (0,5) %.

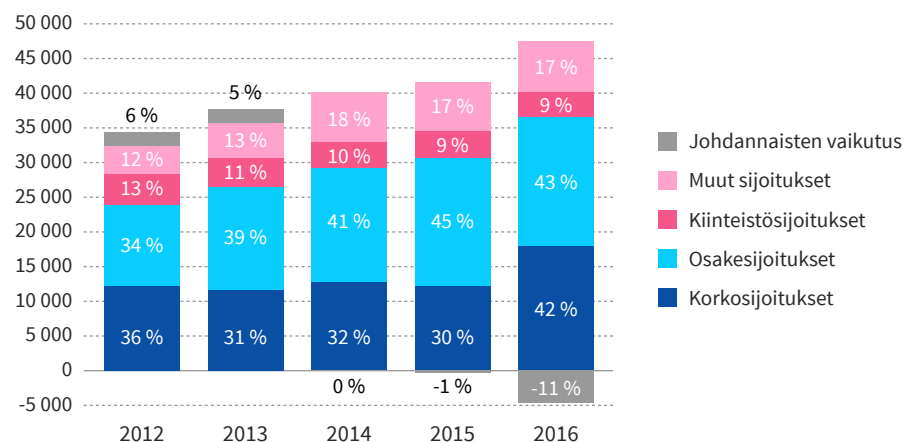
Kiinteistö-sijoitusten tuotto jäi lievästi negatiiviseksi -0,9 (3,3) % vuoden aikana toteutettujen -218 miljoonan euron arvonalennusten johdosta. Suorien kiinteistö-sijoitusrahastojen 6,8 (9,9) %. Kiinteistö-salkun kehittäminen jatkui vuoden aikana toteutuneiden liike- ja toimistotilasalkkujen myyntien ja uusien koti- ja ulkomaisten sijoitusten myötä.

**Vahva vakavaraisuus,
hajauttaminen ja
riskienhallinta korostuvat
sijoitustoiminnassa.**

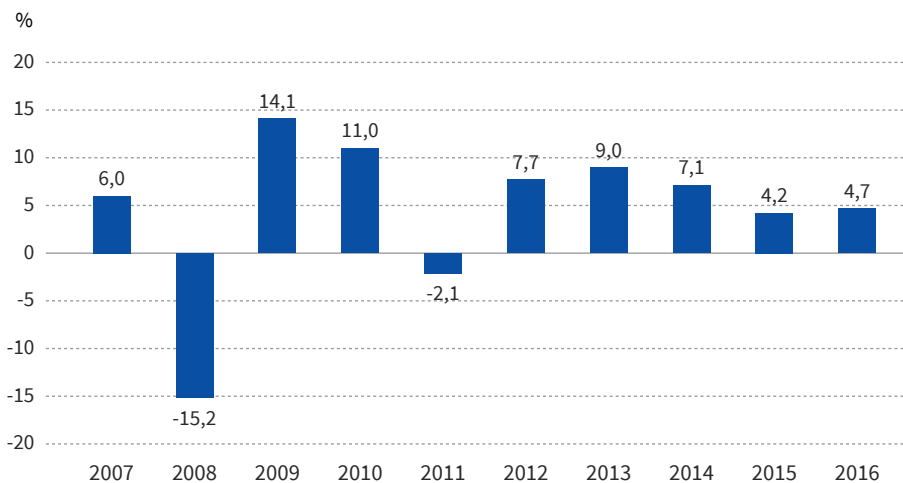
Muiden sijoitusten tuotto nousi 5,3 (3,5) %:iin. Muut sijoitukset koostuvat pääosin hedgerahastoista sekä pienehköstä hyödy-

Sijoitukset

Milj. €

Sijoitusten tuotto

SIJOITUSVUOSI

kepositiosta. Hedgerahastojen tuotto nousi 5,6 %:iin markkinoiden riskipreemioiden kaventuessa loppuvuotta kohti. Varman hedgesijoitusten tuotto on erittäin hyvä pitkältä ajalta, ja tuoton heilunta on ollut hyvin vähäistä.

Sijoitusten viiden vuoden keskimääräinen nimellistuotto oli 2016 lopussa 6,5 % ja kymmenen vuoden 4,3 %. Vastaavat reaali-tuotot olivat 5,4 ja 2,6 %.

Sijoitustoiminnassa korostuivat vahvan vakavaraisuusaseman turvaaminen, sijoitus-ten monipuolinen hajauttaminen ja vahva panostus riskienhallintaan.

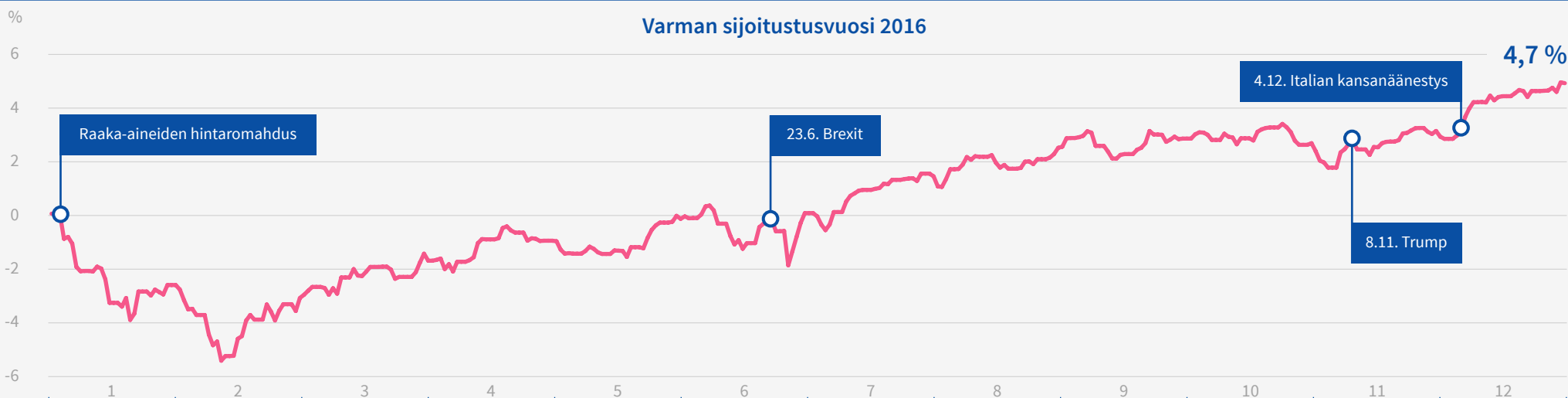
Tasainen tuotto poliittisen epävarmuuden ympäristössä

Vuoden 2016 alkupuolella sijoitusmarkki-noita painoivat huolet Kiinan talouskasvun heikkenemisestä sekä raaka-aineiden hintojen lasku. Matala öljyn hinta aiheutti pelkoja sekä öljyteollisuuden konkurssiuhkista että monien öljyntuottajamaiden kansantalouden tilasta. Kevään aikana markkinoita rauhoitti Euroopan keskuspankin ilmoitus laajentaa rahapolitiittista elvytystään sekä erityisesti Yhdysvaltain keskuspankin koronnostojen lykkääntyminen pitkälle loppuvuoteen. Tämän seurauksena korot

jatkoivat laskuaan sekä Euroopassa että Yhdysvalloissa.

Muun markkinasentimentin parantuessa sijoitusmarkkinoita alkoi painaa huoli Iso-Britannian EU-kansanäänestyksestä sekä Yhdysvaltain presidentinvaaleista. Britannian todennäköinen ero EU:sta heikensi heti kansanäänestyksen jälkeen talouskasvuodotuksia sekä Euroopassa että Yhdysvalloissa. Yhdysvaltain presidentinvaalien tulosten selvittyä Yhdysvaltain tulevan presidentin lupaukset veronkevennyksistä ja julkisista investoinneista nostivat maan talouskasvuodotuksia ja vetivät osakemarkkinat nousuun.

Kasvaneista geopoliittisista riskeistä huolimatta maailmantalouden kasvu on näyttänyt piristymisen merkkejä sekä Yhdysvalloissa että Euroopassa. Toteutuneet talousluvut ovat osoittautuneet loppuvuoden aikana odotuksia paremmiksi molemmilla mantereilla. Yhdysvaltojen keskuspankki nosti odotetusti joulukuussa ohjauskorkoaan. Kasvaneet odotukset inflaation noususta sekä Yhdysvaltojen keskuspankin nopeammin tiukkenevasta rahapolitiikasta ajoivat korkotasoa ylöspäin ja vahvistivat Yhdysvaltojen dollaria.

VASTUULLINEN SIOITTAMINEN

Vastuullisuus on yksi Varman strategian pääkohdista, ja sijoitustoiminta on tämän toteuttamisessa keskeisessä roolissa.

Vastuullisella sijoittamisella tarkoitetaan ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallinnointiin liittyvien kriteerien sisällyttämistä osaksi sijoitustoimintaa ja omistajakäytäntöjä, keskittyen sijoituskohteiden menestyksen ja tuoton kannalta oleellisiin tekijöihin.

Vastuullisuus on meille tärkeä tavoite pitkän aikavälin sijoittajana ja työeläkeyhtiönä, sillä tekemämme sijoituspäätökset muokkaavat rahoituksen saatavuuden kautta yritysten ja muiden sijoituskohteiden toimintaedellytyksiä. Vastuullisuus on Varmaalle myös tapa turvata sijoitusten tuotto pitkällä aikavälillä ja samalla keino varmistaa, että riskit ja mahdollisuudet huomioidaan laajasti sijoituspäätösten teossa.

Julkaisimme vuonna 2014 [vastuullisen sijoittamisen periaatteet](#), jotka kattavat Varman koko sijoitusomaisuuden. Varman hallitus on hyväksynyt periaatteet, ja niiden lähtökohtana on sijoituskohteille olennaisen vastuullisuustekijöiden tunnistaminen ja niihin keskittyminen.

Periaatteiden soveltamisesta kerrotaan tarkemmin omaisuusluokko-kohtaisissa käytännöissä. Nämä on julkaistu keskeisten omaisuusluokkien osalta: [listatut osakkeet](#),

[yrityslainat](#), [pääomasijoitukset](#), [hedgesijoitukset](#) sekä [kiinteistöt](#).

Varma sulkee eettisin perustein pois suorista sijoituksistaan yhtiöt, jotka keskittyvät tupakan valmistukseen tai ydinasetu-
tantaan.

Varma allekirjoitti YK:n tukemat vastuullisen sijoittamisen periaatteet ([Principles for Responsible Investment, PRI](#)) vuonna 2011. [Raportimme](#) vuosittain vastuullisesta sijoittamisesta PRI:n kehikon mukaisesti.

Julkaisimme vuonna 2016 sijoitusten ilmastopolitiikan, josta voi lukea lisää osiosta Vastuu ympäristöstä - ilmastonmuutoksen hillintä sivulta 34 alkaen.

Kansainvälisten sopimusten ja normien noudattaminen

Edellytämme, että listatut pörssiyritykset noudattavat kansainvälisiä normeja ja sopimuksia kansallisen lainsäädännön lisäksi. Tämä tarkoittaa pitkälti YK:n Global Compact -yhteiskuntavastuualoitteen periaatteiden noudattamista. Global Compact -aloitteen periaatteet kattavat YK:n ihmisoikeuksia ja korruptiota koskevat julistukset, ILO:n työelämän konventiot sekä kestävän kehityksen edistämiseksi sovitun Rion julistuksen.

VASTUULLINEN SIOJITTAMINEN

Käytämme normien noudattamisen tarkastamisessa ulkopuolista palveluntarjoajaa, joka käy läpi kahdesti vuodessa Varman suorat listatut osakesijoitukset, listatut yritysainasijoitukset sekä osakerahastot. Saamme palveluntarjoajalta raportin yhtiöistä, jotka ovat vahvistetusti rikkoneet normeja tai joita epäillään rikkomuksista. Sijoitustoiminta päättää yhtiökohtaisesti rikkomusta seuraavista toimenpiteistä, tavoitteista ja siitä, miten tilannetta seurataan. Tavoitteenamme on ennen kaikkea vaikuttaa yhtiöihin havaittujen rikkomusten korjaamiseksi ja toimintatapojen muuttamiseksi. Voimme luopua sijoituksestamme pidemmän vaikuttamisprosessin jälkeen, jos siinä ei saavuteta edellyttämääme tulosta.

Syyskuussa 2016 normien noudattamisen tarkastus kattoi 32 % Varman kaikista sijoituksista. Varman listatuissa osakesijoituksissa ja listatuissa yritysainasijoituksissa

Sijoittamalla vastuullisesti turvaamme Varman sijoitusten tuoton pitkällä aikavälillä.

ei vuoden lopussa ollut yhtiöitä, joilla on vahvistettuja pitkään jatkuneita normirikkomuksia.

Vastuullisuuden johtaminen ja organisointi sijoitustoiminnossa

Varman hallituksen hyväksymät vastuullisen sijoittamisen periaatteet ja omaisuusluokkoittaiset käytännöt luovat perustan sijoitustoimintamme vastuullisuudelle. Hallitukselle annettiin tiedoksi myös toukokuussa 2016 julkaistu ilmastopolitiikka.

Vastuullisen sijoittamisen periaatteiden ja käytäntöjen soveltamisesta vastaavat sijoitusjohtaja ja kunkin omaisuusluokan johtaja. Vastuullisen sijoittamisen asioita käsiteltiin vuonna 2016 säännöllisesti sijoitustoiminnon johtoryhmässä. Lisäksi ilmastopolitiikan työstämisestä vastasi tähän erikseen perustettu työryhmä, johon kuului sijoitustoiminnon edustajien lisäksi myös viestinnän ja yritys vastuun edustajat. Sijoitustoiminnossamme työskentelee vastuullisen sijoittamisen asiantuntija, joka koordinoi ja kehittää Varman vastuullista sijoittamista.

Omistajaohjausasioita käsiteltiin vuoden 2016 aikana useammassa yhteydessä. Keskusteluihin osallistuivat sijoitustoiminnon johdon lisäksi toimitusjohtaja sekä nimitystoimikuntiin osallistujat. Aloitimme vuonna 2016 Varman omistajaohjauksen periaatteiden päivittämisen. Tavoitteena on saattaa

Sijoituskohteiden normikartoitus vastuullisuuskysymysten osalta

Listattujen osake- ja yritysainasijoitusten tarkastaminen kansainvälisten normien rikkomusten osalta	Osuus kaikista luokan sijoituskohteista
Listatut suorat osakesijoitukset, tarkastettu osuus	100 %
Listatut suorat yritysainas, tarkastettu osuus	100 %
Aktiiviset osakerahastot, tarkastettu osuus	100 %
Tarkastettujen sijoitusten osuus Varman kaikista sijoituksista	32 %

periaatteet ajan tasalle sekä sisällyttää niihin vastuullisuusnäkökohdat. Samalla selkeytämme raportointiperiaatteita.

Vastuullisuus osana aktiivista omistajuutta

Vaikutamme omistamiemme yhtiöiden toimintaan usealla tavalla. Tapaamme säännöllisesti yritysten johtoa ja hallitusta. Lisäksi varmalaisia on mukana useassa nimitystoimikunnassa. **Nimitystoimikuntajäsenyydet** on kerrottu verkkosivuillamme. Varman edustaja osallistuu pääsääntöisesti

omistamiemme suomalaisten yhtiöiden yhtiökokouksiin.

Vaikutamme yhtiöihin ympäristöön, yhteiskuntaan ja hyvään hallintotapaan liittyvissä tapauksissa. Vuonna 2016 vaikutimme 23 yhtiöön pääasiassa yhtiön hallintoihin liittyvissä kysymyksissä.

VASTUU ASIAKKAISTA

Eläketurvan sujuva toimeenpano on perustehtävämme ja vastuullisuusohjelmamme kulmakivi. Tavoitteenamme on, että eläke- ja kuntoutusasiakkaat saavat päätöksen viivytyksettä ja että eläkepäättökset ovat oikeudenmukaisia. Yritysasiakkaamme hyötyvät alan parhaista asiakashyvityksistä. Työkyvyn tukemisen palvelumme edistävät parempaa työkykyä ja työelämää asiakasyrityksissämme.

■ Maksamme eläkkeet oikein ja ajallaan kasvavalle joukolle eläkkeensaajia

Eläkkeen hakeminen on elämässä ainutkertainen tilanne ja sen on edettävä sujuvasti. Eläkepalvelujen laadun parantaminen onkin ollut Varmassa keskeinen tavoite viime vuosina. Asiakkaillemme on tärkeää, että eläkehakemukset käsitellään nopeasti eikä hakijan toimeentuloon tule keskeytyksiä.

Varman eläkkeensaajien määrä ja eläkkeinä maksamamme euromäärä ovat jatkuvassa kasvussa. Kasvu johtuu Suomen ikärakenteen muutoksesta ja eliniän pitenemisestä.

ELÄKKEET OIKEIN JA AJALLAAN

Käsitlemme nopeasti eläkehakemukset

Varmassa on viime vuosina kehitetty eläkehakemusten käsittelyprosessia, jotta hakemusten läpikulku nopeutuisi. Vuonna 2016 eläkehakemusten käsittelyaikoihin saatiinkin roima parannus: keskimääräinen käsittelyaika lyheni edellisen vuoden 60 päivästä 44 päivään. Se on 9 päivää nopeammin kuin alalla keskimäärin.

Hakija sai vuonna 2016 Varmasta vanhuuseläkepääätöksen keskimäärin reilussa kuukaudessa, parhaimmillaan jopa muutamassa päivässä – ja kuntoutuspääätöksen viikossa. Eläkekäsittelyä nopeuttivat sähköisten eläkehakemusten osuuden kasvu, edeltävänä vuonna käyttöön otettu uusi

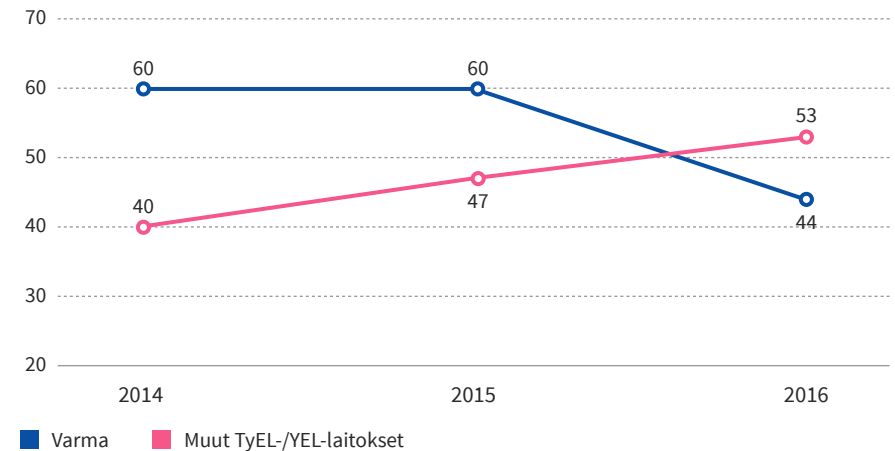
käsittelyjärjestelmä sekä prosessien tehostaminen mm. Lean Managementin avulla.

Tavoitteenamme vuodelle 2016 oli, että eläke maksetaan tilille viimeistään 4 päivässä eläkepääätöksestä. Tähän tavoitteeseen pääsimme.

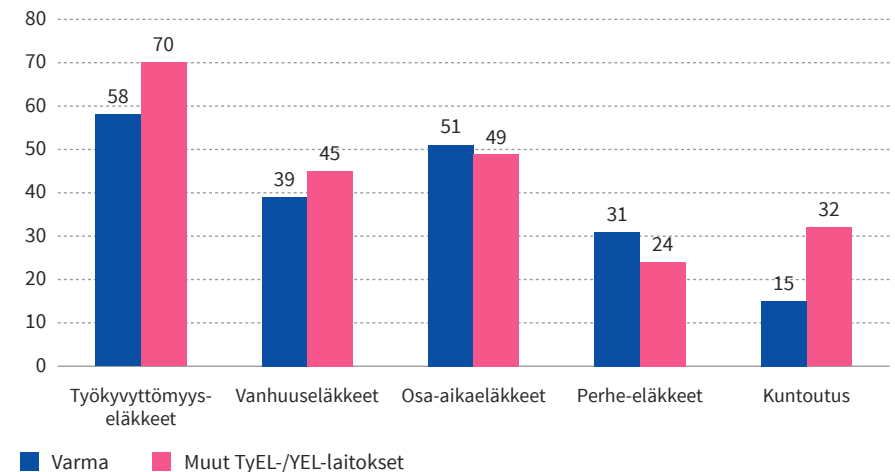
Kehitimme ja lisäsimme eläketurvaa käsittelevää viestintää vuonna 2016. Asiakkaamme kaipaavat ymmärrettävää ja ihmisläheistä eläketietoa erityisesti elämäntilanteiden muuttuessa. Kerroimme asiakkaillemme eläketurvaan ja eläkeuudistukseen liittyvistä aiheista faktajuttujen, henkilökuviin, blogien ja videoiden muodossa omilla verkkosivuillamme ja sosiaalisen median kanavissa.

Eläkehakemusten käsittelyaika päivinä

Päiviä

Eläkehakemusten käsittelyaika eläkelajeittain

ASIAKASPALVELU

Kaikki asiointi hoituu sähköisesti

Verkkopalvelussamme on tarjolla kaikkien eläkelajien sähköiset eläkehakemukset. Asiakkaamme ovat ottaneet verkkopalvelun omakseen: vuonna 2016 vanhuuseläkehakemuksista 54 % tuli Varmaan sähköisinä, ja määrä kasvaa vuosittain voimakkaasti.

Valitsemalla sähköisen asiakkuuden löytyvät kaikki eläkkeisiin liittyvät asiakirjat helposti verkkopalvelustamme. Asiakas voi valita maksuttoman tekstiviesti-ilmoituksen verkkopalveluun saapuneista asiakirjoista.

Työeläkeote kertoo edellisen vuoden loppuun asti karttuneen eläkkeen määrän.

Varman asiakkaiden työeläkeotteet ovat tarkistettavissa verkkopalvelussamme. Jos asiakas ei ole valinnut sähköistä työeläkeotetta, saa hän otteen postitse kolmen vuoden välein.

Myös vakuutusasiakkaamme voi halutessaan hoitaa kaikki vakuutusasiansa verkossa. Olemme vahvasti mukana digitaalisessa kehityksessä ja tarjoamme modernit työkalut mm. työkykyjohtamiseen, urakka- ja työtulotodistuksen tilaamiseen ja vakuutusmaksujen tarkasteluun.

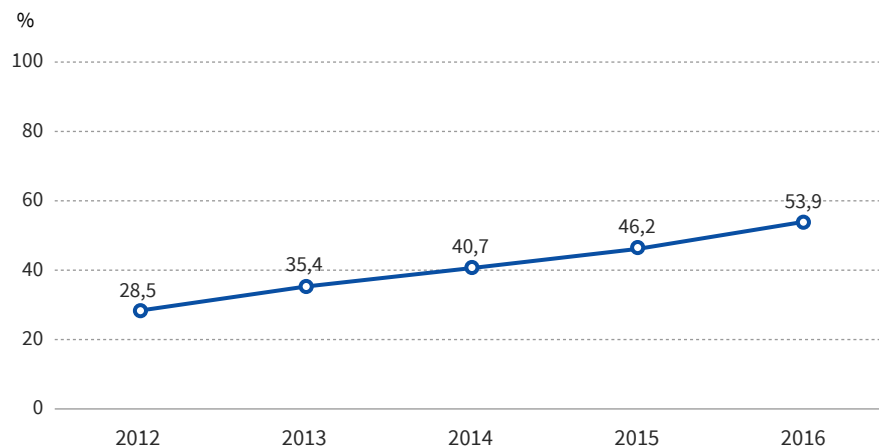
Työkykyjohtamisen suunnittelussa apuna on Työkykyjohtamisen tietopalvelu. Palvelussa voi seurata, verrata ja ennus-

Asiakkaiden antama suositteletodennäköisyys*

	2016	2015	
Eläkepalveluiden puhelinpalvelu	68,2	-	-
Eläkepalveluiden hakemus- ja maksukäsittely	68	-	-
Yritysassiakkaiden suositteletodennäköisyys Varmasta työeläkeyhtiönä	64,1	62,3	
Yritysassiakkaiden puhelinpalvelu	64,6	57,5	54
Yritysassiakkaiden sähköpostipalvelu	39,8	36,9	-
Yhteys- ja kehityspäälliköiden asiakaskontaktit	73,1	70,1	-
Työkykyjohtamisen palvelut	54,2	-	-

* NPS, Net Promoter Score, asteikko -100:sta + 100:aan

Sähköisten vanhuuseläkehakemusten %-osuus

ASIAKASPALVELU

taa henkilöstön ikärakenteen, eläkkeiden määrien ja niistä aiheutuvien kustannusten kehitystä.

Onnistuuyrittäjänä.fi-palvelussa asiakkaamme voivat hoitaa työeläke-, pankki- ja vakuutusasioita kätevästi. Palvelussa on tarjolla työkaluja yrittäjän uraa suunnitteleville ja aloitteleville, kuten apua liiketoimintasuunnittelun tekoon ja kannattavuuslaskelmaan. Palvelu on toteutettu yhdessä If Vahinkovakuutuksen ja Nordea Pankin kanssa.

Kattavien digitaalisten palvelujen lisäksi tarjoamme yksityiskohtaisempaa neuvontaa puhelimitse ja chatin avulla. Asiakkaamme ovat ottaneet chat-palvelun erittäin tyytyväisinä vastaan.

Palvelumme saa kiitosta asiakkailtamme

Seuraamme tekemiemme eläkepääätösten virheettömyyttä, oikeudenmukaisuutta, muutoksenhakuelimissä tehtyjä ratkaisuja ja palvelumme sujuvuutta. Samaan aikaan kun eläkehakemusten käsittelyaika lyheni, hakemuskäsittelyn laatu pysyi erinomaisena. Tästä kertovat asiakastytyväisykselymme kiitettävät tulokset.

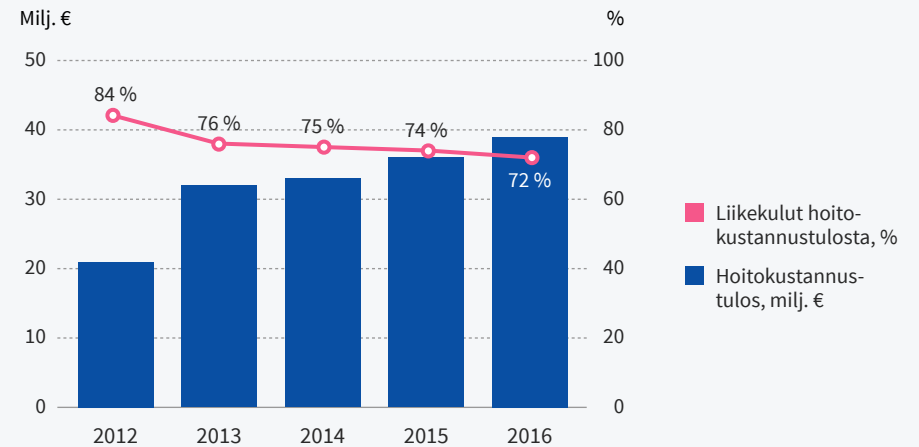
Asiakkaamme ovat hyvin tyytyväisiä palveluumme. Vuonna 2016 sijoituimme kymmenen parhaan joukkoon valtakun-

Maksamme parhaat asiakashyvitykset

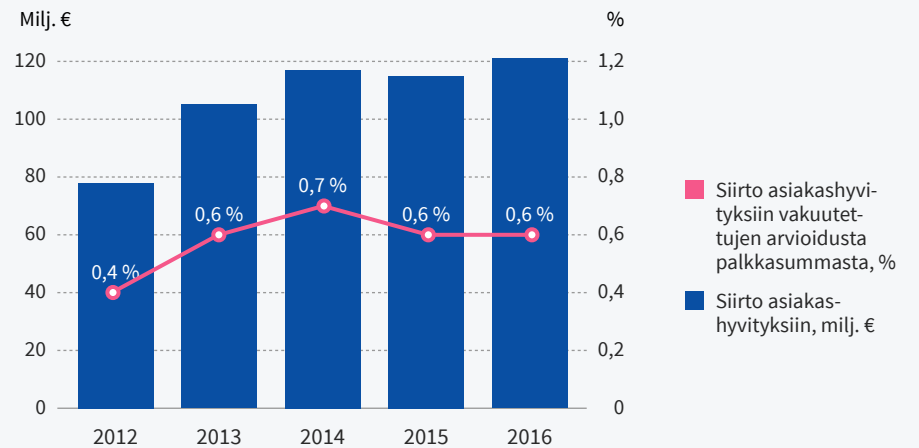
Vahvan vakavaraisuutemme ansiosta maksamme alan parhaat asiakashyvitykset, jotka alentavat asiakkaidemme lopullista vakuutusmaksua. Varasimme vuodelta 2016 maksettaviin asiakashyvityksiin 121 (115) miljoonaa euroa eli 3,6 (3,5) % työnantajan TyEL-maksusta.

Asiakashyvityksiin vaikuttaa työeläkeyhtiön vakavaraisuustilanteen ohella liiketoiminnan tehokkuudesta kertova hoitokustannustulos. Vuonna 2016 käytimme työeläkevakuutusmaksuun sisältyvistä hoitokustannusosista 72 (74) %.

Hoitokustannustulos

Siirto asiakashyvityksiin 2012–2016

ASIAKASPALVELU

nallisessa Asiakkaan Ääni -kilpailussa. Suosittelijapalautetta mitataan sekä yritys- että henkilöasiakkailta. Tulosten mukaan asiakkaiden suosittelutodennäköisyys oli korkealla tasolla vuonna 2016. Etenkin puhelinpalvelussa yli 60:n yltävää tulosta pidetään erittäin hyvänä.

Lue, mitä asiakkaat sanovat palvelustamme

Eläkeuudistus voimaan 2017

Olemme valmistautuneet vuoden 2017 [eläkeuudistukseen](#). Uudistuksessa vanhuuseläkeiät nousevat 3 kuukaudella per ikäluokka. Osa-aikaeläkkeen tilalle tulee osittainen varhennettu vanhuuseläke. Toinen uusi eläkemuoto on työuraeläke.

Lue lisää eläkeuudistuksesta

Kannustamme yrittäjyyteen ja kasvuun

Tuemme asiakkaitamme haastavassa taloustilanteessa ja kannustamme yrityksiä kasvuun. Tuomme kaikenkokoisia yrityksiä yhteen Varmasti-tapahtumissa, jotta yritykset voivat hyötyä toistensa osaamisesta ja menestyksestä.

Yhdessä yrittäjäasiakkaidemme ja Demos Effectin kanssa olemme vuonna 2016

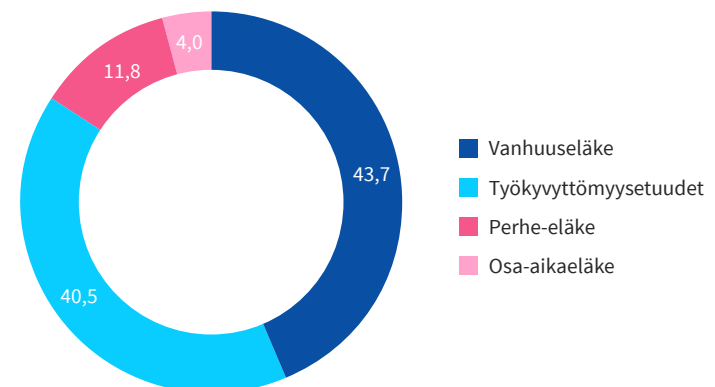
Maksoimme vuonna 2016 TyEL- ja YEL-eläkkeitä

5,3 miljardia euroa
340 100 eläkkeensaajalle.

Teimme yhteensä

46 244 eläkepäätotä, mikä on **5 %** edellisvuotta enemmän.

Eläkepäätotset eläkelajeittain, %

hahmotelleet, miten Varma voisi parhaiten tukea yrittäjien työkykyä. Kehitämme vuonna 2017 palvelun, jonka avulla yrittäjät kykenevät arvioimaan omaa työkykyään ja saavat tukea niin jaksamiseen kuin eläketulon riittävään varmistamiseen.

Olemme mukana kasvuhallukkaita yrityksiä sparraavassa [Kasvu Openissa](#) sekä [Kasvuryhmässä](#), jossa yritykset tukevat, haastavat ja sparraavat toisiaan kasvu-uralla.

TYÖKYKYJOHTAMINEN JA KUNTOUTUS

Työkykyjohtaminen ja kuntoutus

Varma on työkykyjohtamisen ja kuntoutuksen asiantuntija. Autamme asiakkaitamme ennakoimaan työkyvyn haasteita ja sääntämään eläke- ja sairauspoissaolokustannuksissa. Työkyvyn tukemisen palvelumme edistävät parempaa työkykyä ja työelämää asiakasyrityksissämme.

Työkykyjohtamisen tavoitteena on saada asiakkaan työkyvyttömyysriskit hyvissä ajoin hallintaan.

Työkykyjohtaminen tukee yritysten kilpailukykyä ja tuottavuutta sekä yhteiskunnallista tavoitetta pidentää työuria. Työkykyjohtamisen palveluita ovat asiantuntijapalvelut, sähköiset palvelut ja työkalut. Lisäksi se voi olla taloudellista tukea, joka kohdistuu esimiesten ja henkilöstön koulutuksiin ja valmennuksiin sekä henkilöstökyselyihin. Vuonna 2016 taloudellinen tuki oli yhteensä 13,9 miljoonaa euroa.

Työkykyjohtamisella vahvistetaan hyvää esimiestyötä, panostetaan yrityksen tulokellisuuteen sekä tuetaan henkilöstön palau-

tumista ja ehkäistään työkyvyttömyyttä. Työkykyjohtaminen vähentää sairauspoissaoloja, alentaa työkyvyttömyyskustannuksia ja parantaa työhyvinvointia ja tuottavuutta.

Työkykyjohtamisen tavoitteena on saada asiakkaan työkyvyttömyysriskit hyvissä ajoin hallintaan. Työkykyjohtaminen on tavoitteellista ja systemaattista. Tavoitteet ja mittarit ovat konkreettisia, ja ne voivat liittyä sairauspoissaoloihin, työkyvyttömyysmaksuluokan kehitykseen, työn sujuvuuteen ja esimiestyöhön.

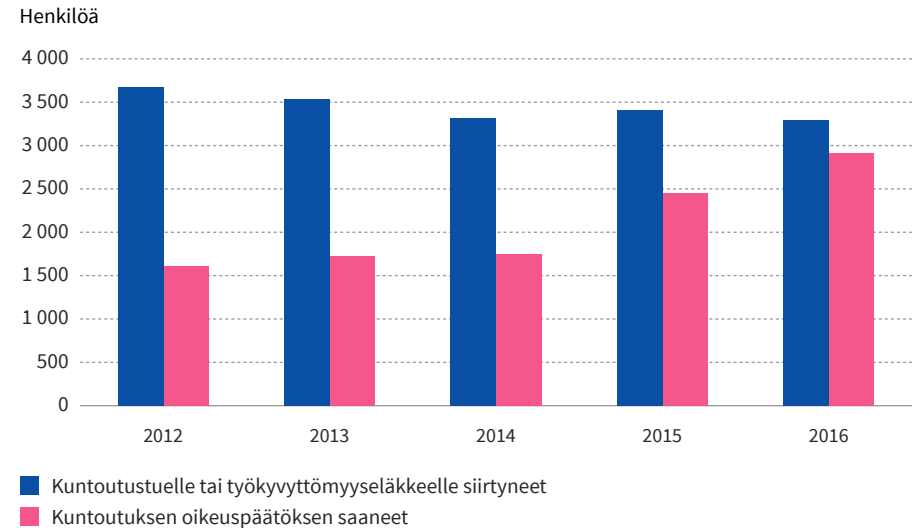
Vuonna 2016 Varman yhdessä asiakkaiden kanssa toteuttamia työkykyjohtamisen hankkeita oli käynnissä 1 020 asiakaskonsernissa tai -yrityksessä, ja niiden piirissä oli noin 400 000 työntekijää ja esimiestä.

Finanssivalvonta antoi alkuvuonna 2016 ohjeet siitä, miten työeläkevakuutusyhtiöiden tulee jatkossa tarjota työkyvyttömyysriskin hallintaan tarkoitettuja palveluja, ja ohjeet integroitiin osaksi Varman prosesseja ja palveluita.

Kuntoutus auttaa jatkamaan työelämässä

Työeläkekuntoutus antaa mahdollisuuden jatkaa työelämässä, jos sairaus haittaa työntekijän tai yrittäjän työssä jatkamista. Työeläkekuntoutus voi olla työkokeiluja, työhönvalmennusta, ammatillista koulutustusta tai elinkeinotukea.

Kuntoutuksen oikeuspäätöksen saaneet ja uudet työkyvyttömyyseläkkeet

Vuonna 2016 Varman työkykyjohtamisen hankkeiden piirissä oli noin

400 000

työntekijää ja esimiestä

TYÖKYKYJOHTAMINEN JA KUNTOUTUS

Varman kuntoutus on tuloksellista. Varman kuntoutujista 77 % eli noin 1 230 henkilöä palasi takaisin työelämään.

Lue Jukka Kivekkään blogi työkyvyttömyyseläkehakemusten hylkäyspäätöksistä ▶

Varman kuntoutus on tuloksellista. Varman kuntoutujista 77 % eli noin 1 230 henkilöä palasi takaisin työelämään vuonna 2016.

Käytimme kuntoutukseen 37,5 miljoonaa euroa – laskennallinen eläkemenon säästö oli 399 miljoonaa euroa.

Varmassa uusien työkyvyttömyyseläkkeiden määrä alittaa jo kuntoutujien määrän. Vuodesta 2010 lähtien kuntoutukselta annettujen oikeuspäätösten määrä on kaksinkertaistunut ja työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneiden määrä on vähentynyt 16 %. Varmassa annettiin kuntoutuksen oikeuspäätöksiä vuonna 2016 noin 3 000 kappaletta. Määrä kasvoi edellisestä vuodesta 19 %.

Vuonna 2016 uusista työkyvyttömyyseläkehakemuksista hylättiin Varmassa 31,7 (31,7) %. Hylkäysosuus on viime vuosina noussut kaikissa eläkeyhtiöissä. Kaikkien

työeläkeyhtiöiden hylkäysosuus vuonna 2016 oli 31,4 %.

Varhaisen puuttumisen käytännöllä on vaikutusta työkyvyttömyyseläkkeiden määrään. Esimerkiksi työterveyshuollon puuttuminen tehokkaammin pitkittyneisiin sairauspoissaoloihin auttaa.

Vuonna 2016 Varman asiakasyritysten keskimääräinen työkyvyttömyysmaksuluokka oli 3,4 (3,5).

Varmassa vakuutetut jäävät vanhuuseläkkeelle keskimäärin

63,6
-vuotiaina

VASTUU VARMALAISISTA

Varman menestys perustuu osaavaan ja innostuneeseen henkilöstöön, joka huolehtii asiakkaidemme työeläketurvasta. Vuonna 2016 keskityimme mm. yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon sekä modernin työkuiltuurin kehittämiseen. Huolehdimme lisäksi jatkuvasti siitä, että esimiestyö on läpi organisaation hyvällä, tasalaatuisella tolalla. Varmalaisten osaamisen kehittämisessä keskeinen tavoite on erinomainen asiakaskokemus.

Teimme huhtikuussa 2016 varmalaisille kyselyn yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumisesta työpaikalla. Tulosten pohjalta tunnistimme kolme tärkeintä kehityskohdetta, joiden edistäminen aloitettiin välittömästi: työelämän joustot ja työkuiltuurin uudistaminen, eri-ikäisten arvostaminen ja palkkausjärjestelmän uudistaminen. Näille painopisteille on kirjattu tavoitteet ja toimenpiteet, joita seurataan säännöllisin väliajoin tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta kehittävässä työryhmässä.

VASTUU VARMALAISISTA

Joustavan ja modernin työkuiltuurin kehittäminen kulkee käsi kädessä toimitilojen uudistamisen kanssa.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa käsitellään yt-toimikunnassa, ja suunnitelman on hyväksynyt Varman johtoryhmä.

Moderni ja houkutteleva työkuiltuuri on meille kilpailutekijä. Perustimme erityisen työkuiltuuria kehittävän työryhmän, johon kutsuttiin mukaan esimiehiä ja asiantuntijoita eri toiminnoista. Mukana olevat esimiehet sitoutuivat ottamaan tiimensä mukaan kehitystyöhön ja haastamaan nykyisiä toimintatapoja. Näin mukaan saatiin iso joukko varmalaisia.

Joustavan ja modernin työkuiltuurin kehittäminen kulkee käsi kädessä toimitilojen uudistamisen kanssa. Varmalaiset siirtyvät asteittain uudistettuun toimitilaan vuonna 2017. Uudessa monitilatoimistossa on huomioitu erilaiset työtilanteet ja paikasta riippumaton työskentely. Sen rinnalla etätyö antaa joustoa arkeen. Asiakkaitamme varten olemme läsnä ja tavoitettavissa paikasta riippumatta.

Joustava työkuiltuuri tarkoittaa Varmassa myös sitä, että työ- ja muun elämän

yhdistäminen onnistuu ponnistuksitta. Vuonna 2016 Varmalaisista 9 % teki osa-aikatyötä ja oli samalla esim. osittaisella hoitovapaalla tai osa-aikaeläkkeellä.

Työtyytyväisyys ja esimiestyö jatkuvassa seurannassa

Teemme säännöllisin väliajoin henkilöstökyselyn. Viimeisimmät tulokset ovat marras-

kuulta 2016, jolloin ilmeni, että henkilöstön kokonaistyytyväisyys on hyvällä tasolla, 3,9 asteikolla 1–5. Edelliseen tutkimuskertaan verrattuna tyytyväisyys oli hieman parantunut.

Keskeisenä tavoitteenamme on taata varmalaisille hyvä ja tasalaatuinen esimiestyö. Varmalaisia esimiehiä valmennetaan jatkuvasti ja suorituksen johtamisen saamaa

palautetta seurataan henkilöstökyselyssä. Vuonna 2016 suorituksen johtaminen sai hyvän arvion, 3,7, mikä on sama taso kuin edellisellä mittauskerralla.

Kaiken kaikkiaan Varmassa viihdytään, ja varmalaisen työsuhteet ovat pitkiä, keskimäärin 15 vuotta.

OSAAMISEN KEHITTÄMINEN

Osaamisen kehittäminen

Varmalaiset tekevät vaativaa ja yhteiskunnallisesti merkittävää asiantuntijatyötä, joka vaatii jatkuvaa kehittymistä ja uudistumista. Erinomainen asiakaskokemus on kehittämisessämme keskiössä.

Vuonna 2016 osaamisen kehittämisessä keskityttiin toimintaympäristöömme ja työeläkealaa koskeviin muutoksiin, kuten eläkeuudistuksen haltuunottoon, varmalaisien vastuullisuusosaamisen kartuttamiseen sekä EU:n tietosuoja-asetuksen ja kansallisen tulorekisterin valmisteluun. Erityishuomiota kiinnitimme myös asiakaspalvelutaitoihin, palvelumuotoiluun sekä digiosaamiseen.

Varmassa viihdytään, ja varmalaisien työsuhteet ovat pitkiä, keskimäärin

15

vuotta

Kokeneet asiantuntijat pääsevät syventämään osaamistaan asiantuntijavalmennuksissa, mentoroinnissa sekä Action Learning -ohjelmissa.

Varmassa käynnistyi vuonna 2016 Talent Pool -ohjelma, jossa oli mukana 6 nuorta potentiaalia. Vuoden mittaisessa kehittämisohjelmassa halusimme edistää heidän kehittymistään ja uralla etenemistään sekä nostaa esiin nuorten osaajien näkemystä ja osaamista. Kyvykkyyksien johtamisella vahvistetaan myös Varman tulevaisuuden henkilöstöresursseja. Talent Pool -ohjelma

on jatkossa pysyvä osa varmalaisista henkilöstön kehittämistä.

Vuonna 2017 varmalaisien osaamista kartutetaan mm. business intelligence- ja projektityötaitoissa.

Hyödynnämme laajasti erilaisia uusia oppimisen menetelmiä ja välineitä kuten videoita ja verkko-oppimisympäristöä.

Toiminnan kehittämisessä hyödynnämme Lean-menetelmää, jolla arvioimme, miten hyvin toimintamme tuottaa lisäarvoa asiakkaalle. Tavoitteena on parantaa prosessiemme tehokkuutta ja lisätä asiakastyty-

väisyyttä. Veimme läpi vuonna 2016 lähes 30 Lean-pienkehittämisprojektia.

Käytössämme on myös sähköinen Viima-työkalu varmalaisien yhteiseen, kaikille avoimeen ideointiin ja innovointiin. Viimaan kuka tahansa varmalainen voi kirjata toimintamme kehittämiseen liittyvän idean, jota puolestaan kaikki voivat kommentoida. Parhaista ideoista palkitaan. Viima-työkaluun vietiin vuonna 2016 reilut 300 ideaa ja useita niistä on myös toteutettu.

TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUS

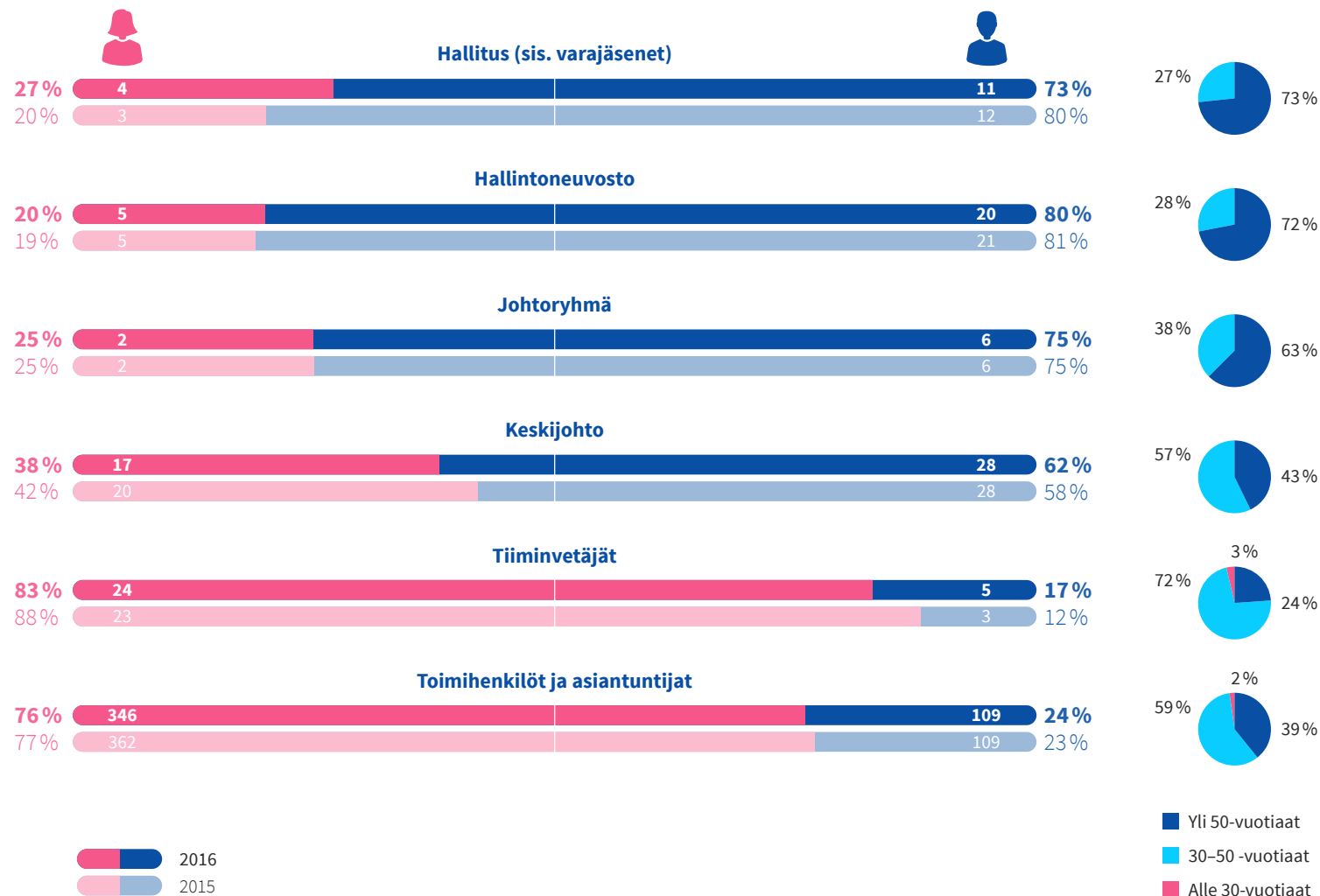
Monimuotoisuuden ja tasa-arvon edistäminen

Varma liittyi vuonna 2016 mukaan [monimuotoisuusverkostoon](#), joka kannustaa suomalaisyrityksiä kehittämään henkilöstön monimuotoisuuden johtamista ja hyödyntämään ihmisten erilaisia taustoja, osaamista ja ominaisuuksia. Samalla allekirjoitimme monimuotoisuussitoumuksen, jossa lupaamme varmistaa henkilöstömme ja asiakkaidemme tasapuolisen kohtelun sukupuolesta, iästä, etnisestä taustasta, poliittisesta mielipiteestä tai muusta vastaavasta taustasta riippumatta.

Vuonna 2017 Varmassa laaditaan monimuotoisuusohjelma, jossa linjataan tavoitteet mm. sukupuolten välisen tasa-arvon parantamiseksi.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselymme kartoitti myös monimuotoisuuden toteutumista Varmassa. Eri-ikäisten arvostaminen ja sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen nousivat kehityskohteiksi. Sukupuolten välinen tasa-arvo ei toteudu parhaalla mahdollisella tavalla eritoten Varman johdossa ja hallintoelimissä; esimerkiksi johtoryhmässä

Toimihenkilöryhmien sekä hallituksen ja hallintoneuvoston sukupuolijakauma 2015–2016

TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUS

naisten osuus on 25 %. Vuonna 2017 Varmassa laaditaan monimuotoisuusohjelma, jossa linjataan tavoitteet mm. sukupuolten välisen tasa-arvon parantamiseksi johdossa ja hallinnossa.

Teemme 2 vuoden välein palkkakartoituksen nähdäksemme, toteutuuko sukupuolten välinen tasa-arvo palkkauksessa ja palkitsemisessa. Kesällä 2016 tehdyn selvityksen mukaan palkkatasa-arvo toteutuu Varmassa kohtalaisesti, kun tilannetta tarkastellaan tehtävävaativuusluokittain. Tosin sukupuolten välinen palkkaero kasvasi sitä suuremmaksi, mitä vaativampi tehtävä on kyseessä. Varmassa sukupuolten välinen yhtiötasoinen palkkaero selittyi pitkälti sillä, että naisten ja miesten välillä on eroja tehtävien vaativuudessa. Sen sijaan Varman tulospalkitsemisessa sukupuolella ei näyttäisi olevan merkitystä.

Varman nais- ja miestyöntekijöiden palkkojen suhde 2016

**Naisten
keskimääräinen
palkan osuus
miesten
palkasta, %**

Johtoryhmä (pois lukien toimitusjohtaja)	74
Koko muu henkilöstö	71

Uudistamme vuonna 2017 tehtävien vaativuusjärjestelmän, joka auttaa lisäämään läpinäkyvyyttä palkkauksen oikeudenmukaisuuteen ja tasa-arvoisuuteen.

Vastuullinen myös kesätyöpaikkana

Varma on osallistunut useampana vuonna **Vastuullinen kesäduuni** -kampanjaan, jossa on tarkoituksena tarjota nuorille mahdollisimman hyvä ensikosketus työelämään.

Varma oli sijalla 11, kun kesätyöntekijät antoivat palautetta työpaikastaan Vastuullisin kesäduuni 2016 -kilpailussa. Suurten yritysten sarjassa oli mukana 80 yritystä. Kilpailu toteutettiin viime kesänä verkkokyselyinä, jossa kesätyöntekijät antoivat palautetta mm. työnhakuvaiheesta, työtehtävien mielekkyydestä ja perehdytyksestä.

Kesätyökokemuksesta laskettiin myös keskiarvo asteikolla 1–4. Varman kesätyöntekijöiden antama kokonaisarvosana oli 3,72, kun kaikkien tutkittujen organisaatioiden keskiarvo oli 3,59.

Varma tarjosi turvapaikanhakijalle harjoittelupaikan

Osallistuimme vuonna 2016 turvapaikanhakijoiden liike-elämän integraatio-ohjelmaan, jonka tavoitteena oli avata heille ovea suomalaiseen liike-elämään. Varma sekä sponsoroiti integraatio-ohjelmaa että tarjosi yhdelle turvapaikanhakijalle harjoittelupaikan 2 kuukaudeksi.

Integraatio-ohjelmaa koordinoi Hanken & SSE Executive Education.

Henkilöstötietoja

	2016	2015	2014
Henkilöstö	564	568	588
vakituiset	538	553	567
määräaikaiset	26	15	21
kokoaikaiset	516	513	527
osa-aikaiset	49	55	61
Kollektiivisesti neuvoteltujen työehtosopimusten piiriin kuuluva henkilöstö (%)	89 %	88 %	88 %
Keski-ikä	47 v 8 kk	47 v 11 kk	47 v 10 kk
Keskim. vanhuuseläkkeelle jäämisikä	64 v 0 kk	63 v 8 kk	63 v 10 kk
Palvelusaika keskimäärin	15 v 4 kk	16 v 6 kk	16 v 7 kk
Henkilöstön tulovaihtuvuus	4,4 %	3,4 %	3,5 %
Henkilöstön lähtövaihtuvuus	8,0 %	7,6 %	6,1 %
Sairauspoissaolopäivät/hlö	8,6	9,9	9,6
Työtaturmat	2	2	3
Koulutuspäivät/hlö	2,7	2	2,8
Kehityskeskustelujen piirissä oleva henkilöstö (%)	100 %	100 %	100 %

ILMASTON- MUUTOKSEN HILLINTÄ SIJOITUKSISSA

Ilmastopolitiikassa asetimme kunnianhimoiset tavoitteet hiilijalanjäljen pienentämiseksi sijoituksissa. Työ pääsi hyvään vauhtiin 2016, kun osakkeiden hiilijalanjälki keveni 22 % ja yrityslainojen 25 % vuodessa. Pitkällä aikavälillä kehitämme sijoituksistamme Pariisin ilmastokokouksessa sovitun 2 asteen tavoitteen mukaisia.

Ilmastomuutoksen hillintä oli vuonna 2016 sijoitustoimintamme vastuullisuuden painopiste. Ilmastomuutos on yksi vakavimmista ilmiöistä, joihin sijoittajien on varauduttava. Sillä on merkittäviä taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia nykyisille ja tuleville sukupolville.

Jo vuonna 2015 suljimme pois suorista osakesijoituksistamme sähköyhtiöt, joiden tuotannosta yli 30 % perustuu kivihiileen.

ILMASTONMUUTOKSEN HILLINTÄ SIOITUKSISSA

Osakesijoitusten hiilijalanjälki oli jo 2016 lähes vuodelle 2020 asettamamme vähennystavoitteen tasolla ja 36 % alhaisempi kuin vertailuindeksillä.

Varman ilmastopolitiikan tavoitteet pohjautuvat laajaan analyysiin, joka aloitettiin syksyllä 2015 ja jonka tavoitteena oli selvittää, miten Varma voisi parhaiten edistää ilmastomuutoksen hillintää. Kartoituksen yhteydessä laskettiin Varman sijoitusten hiilijalanjälki, joka oli jo vuonna 2015 reilusti vertailuindeksiä kevyempi.

Toukokuussa 2016 julkaistussa [ilmastopolitiikassa](#) on 2 selkeää tavoitetta. Ensimmäinen keskittyy hiilijalanjäljen pienentämiseen seuraavien 5 vuoden aikana: tavoitteena on pienentää sijoitusten hiilijalanjälkeä noteeratuissa osakesijoituksissa 25 %, noteeratuissa yrityslainasijoituksissa 15 % ja kiinteistösijoituksissa 15 % vuoteen 2020 mennessä.

Toinen ilmastopolitiikkamme tavoite on Pariisin ilmastopimuksen 2 asteen tavoit-

Varman noteerattujen osakesijoitusten hiilijalanjälki

Varman noteeratut osakesijoitukset	31.12.2016	31.12.2015	Muutos	Vertailu- indeksi 31.12.2016	Varma vs indeksi 31.12.2016
Markkina-arvo (mrd. euroa)	11,8	10,8	9 %		
Hiilijalanjälki (tCO ₂ e)	1 444 537	1 810 908	-20 %	2 391 479	-946 942
Raportoivien yhtiöiden osuus (suhteessa pääomaan)	84 %	85 %	-1 %	87 %	-3 %
Hiilijalanjälki suhteessa liikevaihtoon (financed tCO ₂ e / €m financed revenue)	186	237	-22 %	292	-36 %
Hiilijalanjälki suhteessa sijoitettuun pääomaan (tCO ₂ e / €m invested)	122	168	-27 %	202	-40 %
Hiili-intensiteetti (weighted emissions tCO ₂ e / €m weighted revenue)	123	163	-25 %	183	-33 %

Varman noteerattujen yrityslainajen hiilijalanjälki

Varman noteeratut yrityslainat	31.12.2016	31.12.2015	Muutos	Vertailu- indeksi 31.12.2016	Varma vs indeksi 31.12.2016
Markkina-arvo (mrd. euroa)	3,1	3,0			
Hiilijalanjälki (tCO ₂ e)	1 210 961	1 535 094	-324 133	1 891 058	-680 097
Raportoivien yhtiöiden osuus (suhteessa pääomaan)	86 %	86 %		69 %	
Hiilijalanjälki suhteessa liikevaihtoon (financed tCO ₂ e / €m financed revenue)	163	217	-25 %	327	-50 %
Hiilijalanjälki suhteessa sijoitettuun pääomaan (tCO ₂ e / €m invested)	385	515	-25 %	601	-36 %
Hiili-intensiteetti (weighted emissions tCO ₂ e / €m weighted revenue)	118	171	-31 %	645	-82 %

ILMASTONMUUTOKSEN HILLINTÄ SIIJOITUKSISSA

teen sisällyttäminen sijoitustoimintaan. Se vaatii ennen kaikkea radikaalia vähennystä fossiilisten polttoaineiden käyttöön.

Liityimme 2016 [Montréal Pledge -aloitteeseen](#), jossa sitoudutaan mittaamaan ja raportoimaan listattujen osakesijoitusten hiilijalanjälki vuosittain. Lisäksi allekirjoitimme [CDP:n](#), joka kerää yrityksiltä kasvihuonekaasujen päästöjä ja muita ilmastomuutokseen liittyviä tietoja.

Osakkeiden hiilijalanjäljessä roima pudotus

Vuoden 2016 päättyessä Varman osakesijoitusten hiilijalanjälki oli 186 tCO₂e suhteessa liikevaihtoon, mikä on 22 % vähemmän kuin vuotta aiemmin. Keveneminen johtuu siitä, että olemme painottaneet sijoituksia vähäpäästöisille toimialoille ja vähentäneet sijoituksia energiantensiivisissä yhtiöissä.

Osakesijoitusten hiilijalanjälki oli vuodenvaihteessa 2016 lähes ilmastopolitiikkamme vuodelle 2020 asettamamme vähennystavoitteen tasolla ja 36 % alhaisempi kuin vertailuindeksillä. Alhaisesta tasostaan johtuen Varman osakkeiden hiilijalanjälki on herkkä sijoitusten muutoksille päästöintensiivisillä aloilla ja on luultavaa, että hiilijalanjälki voi jatkossa vaihdella reilustikin vuodesta toiseen.

Noteerattujen yrityslainojen hiilijalanjälki suhteessa liikevaihtoon laski vuodessa 25 %. Vähensimme sijoituksia päästöintensiivisiin

Varman suorien kiinteistösijoitusten hiilijalanjälki

Varman suorat kiinteistösijoitukset	2016	2015
Laskennassa mukana olevan kiinteistökannan markkina-arvo (mrd. euroa)	2,1	2,2
Asuntojen osuus markkina-arvosta	33 %	29 %
Toimitilojen osuus markkina-arvosta	67 %	71 %
Laskennassa mukana olevien kohteiden osuus koko suoran kiinteistökannan markkina-arvosta	71 %	66 %
Hiilijalanjälki (tCO ₂ e)	54 938	58 050
Asuntojen osuus hiilijalanjäljestä	18 %	18 %
Toimitilojen osuus hiilijalanjäljestä	82 %	82 %
Hiilijalanjälki suhteessa bruttoneliöihin (CO ₂ kg / brm ²)	31,1	33,8
Asuntojen hiilijalanjälki suhteessa bruttoneliöihin (CO ₂ kg/brm ²)	25,3	27,2
Toimitilojen hiilijalanjälki suhteessa bruttoneliöihin (CO ₂ kg/brm ²)	32,8	35,6

ILMASTONMUUTOKSEN HILLINTÄ SIIJOITUKSISSA

yhtiöihin usealla toimialalla kuten energia- ja kaivosalalla. Yrityslainasijoitusten hiilijalanjälki oli 50 % vertailuindeksiä alhaisempi.

Ilmastomuutokselle oma teemasalkku

Rakensimme 2016 ilmastomuutoksen teemasalkun, johon koottiin yrityksiä, joiden liiketoiminta hyötyy ilmastomuutoksen torjunnasta esimerkiksi teknologiassa ja uusiutuvan energian tuotannossa. Salkkuun valitaan myös sellaisia yrityksiä, jotka ovat valmiita muuttamaan omaa toimintaansa vähähiilisemmäksi ja samalla vähäriskisemmäksi. Vuoden 2016 päättyessä salkun arvo oli noin 400 miljoonaa euroa.

Vuonna 2017 jatkamme ilmastopolitiikan integroimista sijoitusprosesseihin. Suorien sijoitusten kohdalla tämä tarkoittaa ilmasto-

kysymysten systemaattista läpikäyntiä, hiilijalanjäljen seurantaan sekä 2 asteen tavoitteen analyysin laajentamista useammalle toimialalle. Hedge- ja pääomarahastoissa tavoitteena on, että vuoteen 2020 mennessä yli puolella Varman rahastopääomasta on linjaus ilmastomuutoksen suhteen sekä ilmastomuutos integroituna sijoitusprosessiin. Edellytämme rahastojen myös raportoitavan toimistaan.

Kiinteistösjoitusten ympäristövaikutukset

Varman ilmastopolitiikan kiinteistöjä koskevana tavoitteena on pienentää hiilijalanjälkeä 15 % vuoden 2015 päästöistä vuoteen 2020 mennessä.

Vuonna 2016 kiinteistösjoitusten hiilijalanjälki pieneni 8 %. Hyvää tulosta selittää osin muuttunut kiinteistökanta, mutta oma ansionsa on kohteissa tehdyissä energiatehokkuustoimenpiteillä. Vuoden 2015 ja 2016 lukujen vertailtavuutta heikentää hieman se, että yhden ison kiinteistökohteemme päästölaskentaa tarkennettiin vuonna 2016 niin, että kiinteistön käyttäjien kulutus rajattiin pois Varman hiilijalanjäljestä.

Pyrimme vaikuttamaan kasvihuonekaasupäästöihin energiansäästön avulla.

Olemme sitoutuneet sekä toimitilojen että vuokra-asuntojen toimenpideohjelmiin kiinteistöalan energiatehokkuusso-

Varma aloitti aurinkosähkön hyödyntämisen kiinteistöissä

Varma aloitti vuonna 2016 aurinkosähkön hyödyntämisen kiinteistöissään keventääkseen sijoitustensa hiilijalanjälkeä.

Ensimmäiset aurinkoenergiapaneelit asennettiin kesällä 2016 Helsingin Ruoholahdessa ja Lauttasaassa sijaitseviin kiinteistöihin. Tekeillä oli kartoitusta myös muista mahdollisista kiinteistöistä, joissa aurinkoenergiaa voitaisiin hyödyntää. Selvityksen alla oli mm. Varman oma toimitalo Helsingin Salmisaaressa.

Varmalle aurinkopaneelit ovat ilmastoystävällinen ja kannattava investointi, joskin tuottotähtäin on melko pitkä. Kahdessa pilottikiinteistössä investointien takaisinmaksuaika on 13–15 vuotta, kun valtion energiatuki otetaan huomioon.

Projektipäällikkö Rea Tiehaara ja huoltopäällikkö Jussi Wacklin Caverionista tarkastavat kesällä 2016 asennettuja aurinkopaneeleja.

Salmisaaren-toimistossa siirryttiin vihreään vesivoimalla tuotettuun sähkөөn kesällä 2016. Lisäksi aloitimme selvityksen siitä, voisiko myös oman toimistomme katolle asentaa aurinkopaneelit.

ILMASTONMUUTOKSEN HILLINTÄ SIIJOITUKSISSA

pimuksessa. Sopimuskausi kattaa vuodet 2017–2025.

Kiinteistöalan energiatehokkuussopimuksessa tavoitellaan 7,5 %:n säästöjä kiinteistöjen energiankulutuksessa vuoden 2025 loppuun mennessä. Ilmastopolitiikassamme linjasimme, että Varma nostaa säästötavoitteen tarkasteluajanjaksolla 10 %:iin. Varman asuinkiinteistöissä siirrytään sataprosenttisesti uusiutuvalla energialla tuotettuun kiinteistösähköön vaiheittain vuoteen 2019 mennessä.

Kiinteistöalan energiatehokkuussopimuksessa parannetaan toimitilojen ja vuokra-asuntojen energiankäyttöä. Edellinen toimitilojen energiatehokkuusohjelma (TETS) päättyi vuonna 2016. Sitouduimme tuolloin 6 %:n energiansäästötavoitteeseen aikavälillä 2011–2016. Saavutimme asetetun tavoitteen etuajassa kesällä 2015, ja vuoden 2016 loppuun mennessä säästöä energiankulutuksessa oli karttunut 7,9 %.

Varman asuinkiinteistöissä siirrytään sataprosenttisesti uudistuvalla energialla tuotettuun kiinteistösähköön 2019 mennessä.

Varman omistamien asuin- ja toimisto-kiinteistöjen lämmön-, sähkön- ja vedenkulutus on laskenut merkittävästi viime vuosina. Etenkin toimitiloissa kulutus on vähentynyt roimasti viimeisen 3 vuoden aikana. Hyvän kehityksen takana on lukuisia erilaisia toimenpiteitä, mm. ilmanvaihdon ja lämmitysverkostojen säätöjä sekä valaistuksen uusimista energiatehokkaammaksi.

Otimme käyttöön BREEAM-ympäristöluokituksen

Aloitimme kiinteistöjemme sertifiointin vuonna 2016, jolloin 12 Varman omistamaa toimistokiinteistöä sai BREEAM In-Use -ympäristösertifikaatin. Kaikki sertifioidut kiinteistöt sijaitsevat Helsingissä, ja ne saivat arvioissa luokituksen erittäin hyvä (very good) tai hyvä (good).

BREEAM-ympäristöluokitus on otettu käyttöön myös merkittävimmässä rakennushankkeissamme, mm. K-Kampus-toimistorakennushankkeessa Kalasatamassa ja Flamingo Wing -hotellihankkeessa Vantaalla. Hankkeissa tavoitellaan vähintään very good -tasoa.

BREEAM (Building Research Establishment's Environmental Assessment Method) on rakennusten ja rakennushankkeiden ympäristöluokitus, jonka avulla kiinteistöjen vastuullisuutta voidaan arvioida yhtenäisillä menetelmillä. Vastuullisuusluokituksessa ovat tarkastelussa mm. energiatehokkuus-

Varman omistamien kiinteistöjen lämmön-, veden- ja sähkönkulutus 2014–2016

Asunnot	2016	2015	2014
Normeerattu lämpö MWh	47 849	48 329	45 700
Käyttövesi m ³	375 312	358 874	352 937
Kiinteistösähkö MWh	6 299	6 553	6 560
Laskennassa olevat kiinteistökohteet kpl	62	61	60

Toimitilat	2016	2015	2014
Sääkorjattu lämpö MWh	82 820	93 696	96 027
Vesi m ³	188 460	216 985	227 440
Sähkö MWh	68 366	75 039	80 494
Laskennassa olevat kiinteistökohteet kpl	60	63	64

Toimitilat ja asunnot yhteensä	2016	2015	2014
Sähkö MWh	130 668	142 025	141 727
Vesi m ³	563 772	575 859	580 377
Sääkorjattu lämpö MWh	74 664	81 592	87 055
Laskennassa olevat kiinteistökohteet kpl yht	122	124	124

Asuntojen osalta vedenkulutuksessa mukana myös asukkaiden käyttövesi eli ei pelkästään kiinteistön vesi. Seurannassa mukana suurin osa Varman omalla hoitovastuulla olevista toimitilakiinteistöistä.

järjestelmät, jätteiden lajittelu- ja kierrätysmahdollisuudet sekä sijainti, eli onko kohde hyvien joukkoliikennereittien varrella ja miten pyöräilyä tuetaan esimerkiksi tilaratkaisuissa.

Tavoitteenamme on, että kaikki merkittävimmät rakennuksemme sertifioidaan pääsääntöisesti BREEAM-ympäristöluokituksen mukaisesti vuoteen 2025 mennessä.

OMAN TOIMINNAN JA TOIMITUSKETJUN YMPÄRISTÖNÄKÖKOHDAT

Varman oman toiminnan ympäristövaikutuksia hallitsemme WWF:n Green Office -järjestelmän avulla. Varma otti järjestelmän käyttöön vuoden 2016 alussa. Tavoitteenamme on pienentää Varman omasta toiminnasta aiheutuvaa hiilijalanjälkeä 15 % vuoteen 2020 mennessä. Tavoite on yhtenevä ilmastopolitiikkamme kiinteistö-sijoituksia koskevan linjauksen kanssa.

Läpäisimme lokakuussa 2016 WWF:n tekemän Green Office -toimistotarkastuksen, ja Salmisaaren-toimistolle myönnettiin Green Office -merkki.

Varman Green Office -tavoitteet ja toimenpiteet vuodelle 2016 liittyivät energiankulutuksen, jätteen ja paperinkulutuksen vähentämiseen, työmatkaliikenteen päästöjen pienentämiseen, ruokahävikkiin ja hankintoihin.

Vuonna 2017 kartoitamme Varman toimitusketjun ja laadimme toimittajillemme vastuullisuusvaatimukset.

Oman toimintamme hiilijalanjälki pieneni 23 % vuonna 2016.

Salmisaaren-toimistossa siirryttiin vihreään vesivoimalla tuotettuun sähköön kesällä 2016. Lisäksi aloitimme selvityksen siitä, voisiko myös oman toimistomme katolle asentaa aurinkopaneelit. Energiankulutuksesta koituvat kasvihuonekaasupäästöt Salmisaaren-toimistossa vähenivät lähes 50 % vuonna 2016.

Jättemäärä kasvoi edellisvuodesta pääosin sen takia, että toimitilassamme sijaitsevan Fazer Amican ravintolan jätteet lisääntyivät kasvaneen asiakaskunnan seurauksena. Sen sijaan paperinkulutuksessa saavutettiin roima 27 % säästö vuodesta 2015.

Työmatkaliikenteestä syntyviä päästöjä pyrimme kitkemään tukemalla etätöiden tekemistä sekä uudistamalla työmatkaliikuttamisen linjauksiamme. Ensimmäisenä askeleena laadimme ympäristöystävällisemmän työsuhteautopolitiikan, jossa työsuhteautojen päästöraja tuli 130 CO₂/km. Varma kompensoi taloudellisesti, jos varmalainen valitsee työsuhteautoksi erittäin vähäpäästöisen auton (alle 110 CO₂/km).

Tekeillä toimitusketjun kartoitus ja vastuullisuusvaatimukset

Tavoitteenamme vuodelle 2017 on, että kartoitamme Varman toimitusketjun ja laadimme toimittajillemme vastuullisuusvaatimukset. Osana tätä työtä määrittelemme myös, miten ympäristötekijät otetaan huomioon toimitusketjussamme.

Merkitävimmät hankintamme liittyvät kiinteistöliiketoimintaan, esimerkiksi rakentamiseen ja kiinteistöjen ylläpitoon sekä it-järjestelmiin.

Vuonna 2016 tehdyistä Varman ostoista 98,4 % tuli Suomesta. Loput 1,6 % tulivat Yhdysvalloista, Isosta-Britanniasta ja muista Euroopan maista.

Varman oman toiminnan ympäristötietoja

	2016	2015	2014
Vedenkulutus m ³	4 380	3 659	4 102
Sähkö MWh	2 008	2 102	2 289
Lämpö MWh (sääkorjattu)	2 361	2 891	3 099
Jätteen kokonaismäärä (tonnia)	60,32	58,90	-
Hiilijalanjälki tCO ₂	1 449,94	1 873,72	-

EETTINEN JA LÄPINÄKYVÄ LIIKETOIMINTA

Yhteisten sääntöjen tunteminen ja noudattaminen on tärkeä osa varmalaista vastuullisuutta. Vuonna 2016 päivitimme eettiset liiketoimintaohjeet ja sisäpiiriohjeet. Tavoitteenamme on myös jatkuvasti lisätä liiketoiminnan läpinäkyvyyttä.

Compliance-toiminta Varmassa

Varmassa päälakimiehen vastuulla ovat hallintoelinten ja johdon lakiasianpalvelut sekä erilaiset yhtiöoikeudelliset järjestelyt, sopimuskokonaisuudet, sisäpiiri- ja kilpailuoikeuteen liittyvien asioiden koordinointi ja valvonta sekä yhtiötä koskevan lainsäädännön seuranta.

Varman eri toiminnot seuraavat itse oman alansa lainsäädäntöä. Compliance Office-rina päälakimies vastaa oikeudellisen Compliance-toiminnan organisoinnista ja koordinoi viranomaisten ja toiminnoissa työskentelevien Compliance-henkilöiden välistä yhteistyötä.

Compliance-henkilöt vastaavat toiminnan toteutumisesta omilla vastuualueillaan ja raportoivat niistä Compliance Officerille. Compliance Officer välittää toimintoihin tarvittavat tiedot hallintoelinten päätöksistä sekä yhtiön sisäisistä ohjeista. Toiminnot vastaavat osaltaan hallituksen ja johdon tekemien päätösten toteuttamisesta sekä sisäisten ohjeiden ja menettelytapojen noudattamisesta.

Päivitimme eettiset liiketoimintaohjeemme

Varman tapa toimia on kuvattu eettisissä liiketoimintaperiaatteissa, [Code of Conductissa](#). Ohjeiden tarkoitus on ohjata varmalaisia toimimaan suoraselkaisesti ja vastuullisesti. Eettiset liiketoimintaohjeet hyväksyy Varman hallitus.

Eettisissä liiketoimintaohjeissa linjataan mm., että emme hyväksy lahjontaa, edistämme varmalaisen tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, teemme yhteistyötä harmaan talouden torjumiseksi ja vältämme eturistiriitatilanteita.

Eettisiä liiketoimintaohjeita täydentävät muut sisäiset linjaukset ja ohjeistukset, joita Varmassa on mm. tietoturvaan ja tietosuojaan sekä rahanpesun tunnistamiseen liittyen. Jokaisen varmalaisen odotetaan noudattavan näitä liiketoiminnan linjauksia.

Päivitimme Code of Conductin ja rakensimme sen tueksi verkkokurssin, jonka jokaisen varmalaisen edellytetään suorittavan.

Ongelmatapauksissa ja rikkomusepäilyistä voi olla yhteydessä Compliance Officeriin.

Päivitimme Code of Conductin vuonna 2016 ja rakensimme sitä tukemaan verkkokurssin, jonka jokaisen varmalaisen edellytetään suorittavan 2 vuoden välein. Osallistumisastetta seurataan ja se raportoidaan Varman hallitukselle.

Vuonna 2016 eettisten liiketoimintaohjeiden verkkokurssin suoritti 88 % varmalaisista.

Sisäpiiriohje uudistui

Uudistimme vuonna 2016 myös [sisäpiiriohjeen](#). Ohjeissa kerrotaan sisäpiiritiedosta, sen käyttö- ja ilmaisukiellosta, sisäpiirivollisuuksista sekä ohjeistetaan, mihin voi ilmoittaa, jos epäilee, että Varmassa on käytetty hyväksi sisäpiiritietoa arvopaperikaupassa tai muuten toimittu arvopape-

EETTISET LIIKETOIMINTAOHJEET

rimarkkinalain vastaisesti. Sisäpiiriohje on Varman hallituksen vahvistama.

Tietosuoja ja tietoturva

Tietosuoja tarkoittaa meille asiakkaidemme ja henkilöstömme yksityisyyden turvaamista. Eläketurvaa hoitaessaan Varma ylläpitää ja käsittelee henkilötietoja vakuutetuista ja eläkkeensaajista. Työeläkejärjestelmän henkilötietojen käsittelyä koskevia määräyksiä on työntekijän eläkelaisissa (TyEL) ja muussa vakuutus- ja vakuutusyhtiölainsäädännössä.

Tietoturva on olennainen osa Varman liiketoimintaa, ja tärkeän tiedon turvaaminen on menestymisemme edellytys ja kriittinen tekijä eläkejärjestelmän luottamuksen turvaamiseksi.

Varman tietoturvaluuonon tavoitteet, vastuut ja keinot on määritelty tietoturvapoliitikassamme. Liiketoimintajohdon vastuulla on määritellä tietoturvapoliitikalle asetetut tavoitteet ja menettelytavat, jotka ovat olennaisia riskienhallinnalle ja turvallisuusajattelun kehittämiseksi Varmassa. Tietohallinnon johtoryhmän puheenjohtaja raportoi tietoturvaluuonon kehittämisestä Varman johtoryhmälle.

Jokaisen varmalaisen ja Varmalle töitä tekevän vastuulla on noudattaa sovitut menettelytavat ja kirjallisia ohjeita

huolellisesti huomioiden tietoturvaluuonon ja asiakkaiden tietojen käsittely omassa toiminnassaan.

Tietoturvaluuonon hallinta Varmassa koostuu tietoturvariskien arviointiin pohjautuvasta suunnittelusta, tietoturvaa edistävien toimenpiteiden toteuttamisesta, tietoturvan tason tarkastamisesta ja valvonnasta sekä menettelyiden jatkuvasta parantamisesta. Tietoturvaluuonon pohjautuu niin teknisiin kuin hallinnollisiin menettelyihin.

Yksi tapa ylläpitää henkilöstömme tietoturvaosaamista on verkkokurssi, jonka jokaisen varmalaisen edellytetään suorittavan 2 vuoden välein. Kurssin osallistumisastetta seurataan. Vuonna 2016 tietoturvaluuonon kurssin suoritti 70 % varmalaisista.

Vuonna 2016 emme saaneet yhtään asiakkaiden yksityisyyden rikkomiseen tai asiakastietojen häviämiseen liittyvää valitusta.

Vastuullisen hankinnan linjaukset tekeillä

Kehitämme jatkuvasti vastuullisia toimintatapojamme, ja yksi keskeisistä toimenpiteistä vuonna 2017 on laatia Varmalle vastuullisen hankinnan ohjeistus. Siinä linjataan, miten vastuullisuus näkyy yhteistyössä kumppanien ja palveluntarjoajien kanssa. Samalla laaditaan toimittajavaatimukset, Supplier Code of Conduct.

EU:n tietosuoja-asetus tulossa 2018

Toukokuussa 2018 tulee voimaan uusi tietosuoja-asetus, joka tiukentaa ja yhtenäistää henkilötietojen käsittelyn sääntöjä EU-maissa. Varmassa asetukseen valmistautuminen aloitettiin syksyllä 2016, ja henkilötietojen käsittely Varmassa saatetaan asetuksen vaatimalle tasolle määräaikaan mennessä.

Sekä tietojärjestelmien että toimintatapojen on täytettävä uuden lain vaatimukset. Varmassa on hyvät, nykylain vaatimukset täyttävät käytännöt ja kokemuksen tuomaa vahvaa osaamista, joten nollasta ei tarvitse lähteä liikkeelle.

Valmistautuminen aloitettiin tekemällä juridinen esiselvitys, jossa rakennettujen työkalujen avulla tarkastelemme omia tietosuojaan liittyviä toimintatapojamme. Vuoden 2017 aikana kaikki toiminnot käyvät niiden avulla läpi toimintaprosessinsa.

Liiketoiminnan läpinäkyvyys ja avoimuus

Yritysvastuuohjelmassamme on yhtenä painopistealueena avoin ja proaktiivinen viestintä. Lisäämällä läpinäkyvyyttä omasta liiketoiminnastamme vahvistamme luottamusta Varmaa kohtaan.

Julkaisimme syksyllä 2016 verkkosivuillemme Varman [sponsorointi- ja lahjoituslinjaukset](#), joista ilmenee, että keskitymme sponsoroinnissa pääasiassa pitkäaikaisiin yhteistyösopimuksiin. Tavoitteenamme on tukea suomalaisten työkykyä niin fyysistä kuin henkistä hyvinvointia kohentamalla sekä yrittäjyyttä tukemalla. Pääyhteistyökumppaneitamme sponsoroinnissa olivat vuonna 2016 [Suomen Urheiluliitto](#) ja [Suomen kansallisoppera ja -baletti](#).

Emme myönnä puolueille rahallista tukea.

Olemme sitoutuneet raportoimaan vastuullisen liiketoiminnan kehityksestä neljännesvuosittain osana tulostulokistusta.

Lisäämällä läpinäkyvyyttä omasta liiketoiminnastamme vahvistamme luottamusta Varmaa kohtaan.

Asiakasliiketoimien raportointi

Työeläkeyhtiöt raportoivat Finanssivalvonnalle asiakasliiketoimistaan. Raportti sisältää mm. tiedot liiketoimien luonteesta, euromääristä ja liiketoimien tekopäivistä.

Syksyllä 2016 Finanssivalvonta julkisti osan työeläkeyhtiöiden raportoimista liiketoimista. Julkaistut liiketoimet ovat mm. kiinteistökauppoja, rakennusurakoita ja yritysrahoitusta. Suhtaudumme avoimesti liiketoiminnan läpinäkyvyyteen ja haluamme poistaa epätietoisuutta työeläkeyhtiöiden varojen käytöstä. Julkaisimme syksyllä 2016 lisätietoja omista liiketoimistamme ja huhtikuusta 2017 alkaen julkistamme tiedot uusista työhyvinvointisopimuksistamme.

Noudatamme kaikessa toiminnassamme Finanssivalvonnan ohjeita ja määräyksiä.

SIDOSRYHMÄYHTEISTYÖ

Sidosryhmäyhteistyö ja vastuullisuusverkostot

Merkittävänä suomalaisena sijoittajana ja työelämän asiantuntijana Varmalla on monipuolinen näkemys talouteen ja suomalaiseen yhteiskuntaan. Tämän vuoksi haluamme käydä avointa vuoropuhelua eri sidosryhmien kanssa. Keskeisimpiin sidosryhmiimme kuuluvat asiakkaat, henkilöstö, Varman hallintoelinten jäsenet, viranomaiset ja päättäjät, työmarkkinajärjestöt, toimialan järjestöt ja media.

Vuonna 2016 sidosryhmämme olivat kiinnostuneita erityisesti eläkeuudistuksesta ja Suomen talouden tilasta. Nousevana keskustelun kohteena on vastuullisuus.

Lakisääteinen perustehtävämme, eläkkeiden turvaaminen, määrittelee luontevasti keskeiset sidosryhmämme; samoin se, että Varma on keskinäinen eli asiakkaidensa omistama yhtiö. Strategiatyön yhteydessä Varmassa on käyty laajaa keskustelua sidosryhmistämme ja niiden tarpeista.

Edistämme avointa yhteiskunnallista vuorovaikutusta ja kuuntelemme asiakkai-

tamme ja muita sidosryhmiämme. Näitä tavoitteita tukevat mm. Varman 5 neuvottelukuntaa: eläkeasiain, eläkkeensaajien, yrittäjien, työnantajien ja vakuutettujen neuvottelukunnat. Niiden tehtävä on neuvoa-antava. Neuvottelukuntien jäsenet nimittää Varman hallitus. Ajantasainen listaus **neuvottelukuntien jäsenistä** on luettavissa Varman verkkosivuilla.

Varman tyypillisiä vuorovaikutuskanavia ovat neuvottelukuntien ohessa erilaiset kokoukset, asiakas- ja muut tapaamiset, infot, koulutustilaisuudet, seminaarit, verkkosivut, sosiaalinen media ja julkaisut.

Vuonna 2016 sidosryhmämme olivat kiinnostuneita erityisesti eläkeuudistuksesta ja Suomen talouden tilasta. Uutena nousevana kiinnostuksen kohteena on ollut yritysvastuu, ja mm. WWF:n kanssa käytiin keskustelua Varman sijoitusten ilmastopoliitikasta.

Olemme kiinteässä vuorovaikutuksessa toimialan edunvalvontajärjestöjen kanssa. Osallistumme mm. ETK:n, Työeläkevakuuttajat TELAn ja Finanssialan Keskusliiton työryhmiin.

Olemme mukana myös erilaisissa vastuullisen liiketoiminnan verkostoissa, kuten Yritysvastuuverkosto **FIBSissä** ja vastuullisen sijoittamisen yhdistyksessä **Finsifissä**.

Jäsenmaksut edunvalvontajärjestöille

	2016	2015	2014
Finanssialan Keskusliitto (FK)	344 000	337 000	361 000
Työeläkevakuuttajat TELA	977 000	959 000	984 000

RAPORTOINTIPERIAATTEET

Varman yritysvastuuraportti on laadittu noudattaen kansainvälistä Global Reporting Initiative (GRI) -standardeja. Lisäksi olemme raportoineet Varman omiin olennaisiin vastuullisuuden aiheisiin liittyviä tietoja GRI-standardien raportointiperiaatteiden mukaisesti. Olemme myös ottaneet huomioon muiden kuin taloudellisten tietojen ja monimuotoisuuden raportointiin liittyvät lakisääteiset raportointivelvoitteet.

Laajuudeltaan raportti vastaa GRI-standardien perustasoa (core). Varmalle olennaisen vastuullisuuden aiheiden raportointi perustuu syksyllä 2015 tekemääme olennaisuusanalyysiin, jossa sidosryhmiä pyydettiin arvioimaan Varmalle olennaisia vastuullisuusnäkökohtia.

Sidosryhmien odotuksia arvioitiin ja työstettiin Varman johtoryhmässä sen mukaan, miten merkittävä vaikutus niillä on liiketoimintaamme. Olennaisuusanalyysin lopputuloksena tunnistimme yhteensä 11 Varman vastuullisuudelle olennaista näkökohtaa, jotka on kuvattu raportissa tunnuslukuineen. Raportin sisällön vertailu GRI-standardeihin ilmenee GRI-sisältöindeksistä.

Taloudellisen vastuun tunnusluvut perustuvat Varman kirjanpitoon ja vahvistet-

tuun tilinpäätökseen. Eläkepalveluihimme liittyvät tunnusluvut on saatu Varman ja Eläketurvakeskuksen eläkekäsittelyjärjestelmistä ja verkkopalveluraportteistamme. Henkilöstöön liittyvät tunnusluvut puolestaan ovat peräisin Varman henkilöstötietojärjestelmistä.

Ympäristövastuun tunnusluvut on saatu palveluntuottajilta mm. heidän energianhallintajärjestelmistään. Noteerattujen osake- ja yritysainasijoitusten hiilijalanjäljen luvut ovat sveitsiläisen South Pole Groupin laskemia. Varman oman toiminnan hiilijalanjälki on laskettu WWF:n Ilmastolaskurin avulla.

Sijoitusten hiilijalanjälkilaskennan metodologia

Varman noteerattujen osakesijoitusten hiilijalanjälki kattaa sekä suorat noteeratut osakesijoitukset että osan indeksisijoitetuista osakkeista. Laskenta kattaa sekä yritysten suorat, omasta toiminnasta syntyvät kasvihuonekaasupäästöt (scope 1) että epäsuorat, pääosin ostetusta sähköstä tulevat päästöt (scope 2). Hiilijalanjälki ja tähän perustuvat tunnusluvut on laskettu Varman omistussuoksien perusteella.

Sijoitusten hiili-intensiteetti perustuu yritysten painoon osakesijoituksissa. Luku

lasketaan kertomalla yhtiöiden hiili-intensiteetit (päästöt/liikevaihto) yrityksen painolla osakesijoituksissa ja laskemalla nämä yhteen.

Varman noteerattujen yritysainasijoitusten hiilijalanjälkeen on otettu mukaan suorat noteeratut yritysainasijoitukset. Hiilijalanjälki kattaa sekä yritysten suorat, omasta toiminnasta syntyvät kasvihuonekaasupäästöt (scope 1) että epäsuorat, pääosin ostetusta sähköstä tulevat päästöt (scope 2). Varman omistama yritysainasijoitus on suhteutettu yhtiön koko velkaan ja päästöt on allokoitu Varmalle tämän osuuden perusteella. Laskelma on suuntaa antava, sillä yritysainasijoitusten hiilijalanjäljen laskennalle ei ole vielä standardia. Tarkensimme laskennassa käytettyä velan määritelmää vuonna 2016. Varman yritysainasijoitusten vertailuluvut vuodelta 2015 on päivitetty vastaamaan uutta laskentatapaa.

Kiinteistöisijoitusten hiilijalanjäljessä on huomioitu energiankulutuksen sekä toimitilojen osalta myös vedenkulutuksen päästöt. Sähkön ja lämmön päästökertoimina on käytetty Motivan päästökertoimia, joista sähkön ominaispäästökerroin on 0,209 tCO₂/MWh. Lämmön päästökertoimet vaihtelevat paikkakunnasta riippuen. Motivalla ei ole päästökertoimia kaukokylmälle ja vedelle.

Hiilijalanjäljen laskennassa on käytetty kaukokylmälle päästökertoimina 0,07 tCO₂/MWh ja vedelle 2,95 kgCO₂/m³. Nämä päästökertoimet on määritetty Varman kiinteistöjen energiastategian tekemisen yhteydessä. Lämpö on sääkorjattu.

Integroitu raportti

Tämä on Varman ensimmäinen GRI-ohjeiston mukaan tehty yritysvastuuraportti. Koska vastuullisuus on vahvasti osana Varman perustehtävää, eläkkeiden turvaamista, ja kaikkea liiketoimintaamme, oli meille luonteva ratkaisu yhdistää perinteinen vuosikertomussisältö ja yritysvastuutiedot samaan integroituun raporttiin. Raportti julkaistaan sähköisesti suomeksi ja englanniksi.

Tunnuslukujen laskentarajana on käytetty pääosin Varman emoyhtiön tietoja. Laskentarajan poikkeamat on kerrottu GRI-sisältöindeksissä tunnusluvun yhteydessä.

Raporttia ei ole varmennettu ulkoisesti.

RAPORTOINTIPERIAATTEET

Varman vastuullisuuden painopistealueet, olennaiset aiheet ja laskentarajat

Varman vastuullisuuden painopistealueet	Olennaiset GRI-aiheet ja Varman omat olennaiset vastuullisuuden aiheet	Laskentaraja raportoinnissa
Vakavaraisuuden turvaaminen	<ul style="list-style-type: none"> Taloudelliset tulokset Välilliset taloudelliset vaikutukset 	<ul style="list-style-type: none"> Varman oma toiminta Varman yhteiskunnalliset vaikutukset
Eläketurvan häiriötön toimeenpano	<ul style="list-style-type: none"> Eläketurvan häiriötön toimeenpano¹⁾ Asiakaspalvelu¹⁾ Asiakkaiden yksityisyyden suoja 	<ul style="list-style-type: none"> Varman oma toiminta
Avoim ja proaktiivinen viestintä	<ul style="list-style-type: none"> Sidosryhmävuorovaikutus 	<ul style="list-style-type: none"> Varman oma toiminta
Työkyvyn tukeminen ja työurien pidentäminen	<ul style="list-style-type: none"> Työkyvyn tukeminen ja työurien pidentäminen asiakasyrityksissä¹⁾ 	<ul style="list-style-type: none"> Asiakkaat
Liiketoiminnan ja hallinnon läpinäkyvyys	<ul style="list-style-type: none"> Liiketoiminnan eettisyys Lahjonnan ja korruption vastaisuus Poliittinen vaikuttaminen Sosiaalisen ja taloudellisen vastuun vaatimusten noudattaminen Toimittajien yhteiskunnallisten vaikutusten arviointi 	<ul style="list-style-type: none"> Varman oma toiminta Toimitusketju
Vastuullisuus sijoitustoiminnassa	<ul style="list-style-type: none"> Vastuullinen sijoittaminen¹⁾ 	<ul style="list-style-type: none"> Varman sijoitukset
Ilmastonmuutoksen hillintä sijoituksissa	<ul style="list-style-type: none"> Ilmastonmuutoksen hillintä sijoituskohteissa¹⁾ Energia Päästöt 	<ul style="list-style-type: none"> Varman sijoitukset
Ympäristövaikutusten huomiointi omassa toiminnassa ja toimitusketjussa	<ul style="list-style-type: none"> Energia Vesi Jätteet Toimittajien ympäristöarvioinnit 	<ul style="list-style-type: none"> Varman oma toiminta Varman omistamat kiinteistöt Toimitusketju
Varmalaisten työhyvinvointi ja osaaminen	<ul style="list-style-type: none"> Työllistäminen Työterveys ja -turvallisuus Koulutus Monimuotoisuus ja tasavertaiset mahdollisuudet 	<ul style="list-style-type: none"> Varman oma toiminta
Harmaan talouden torjunta	<ul style="list-style-type: none"> Lahjonnan ja korruption vastaisuus Toimittajien yhteiskunnallisten vaikutusten arviointi 	<ul style="list-style-type: none"> Varman oma toiminta Toimitusketju
Yrittäjyyden tukeminen	<ul style="list-style-type: none"> Välilliset taloudelliset vaikutukset 	<ul style="list-style-type: none"> Varman yhteiskunnalliset vaikutukset

¹⁾ Varman oma olennainen vastuullisuuden aihe

GRI-INDEKSI

GRI-VERTAILU

GRI-standardi	Sisältö	Sijainti	Lisätiedot ja poikkeamat
YLEINEN SISÄLTÖ			
Organisaation taustakuvaus			
GRI 102	102-1 Raportoivan organisaation nimi		Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma
GRI 102	102-2 Tärkeimmät toiminnot, tavaramerkit, tuotteet ja palvelut	• Varma lyhyesti, s. 3	
GRI 102	102-3 Yhtiön pääkonttorin sijainti		Salmisaarenranta 11, 00180 Helsinki, Suomi
GRI 102	102-4 Toimintojen sijainti	• Varma lyhyesti, s. 3	
GRI 102	102-5 Omistusrakenne ja yhtiömuoto	• Varma lyhyesti, s. 3	
GRI 102	102-6 Markkina-alueet	• Varma lyhyesti, s. 3	
GRI 102	102-7 Organisaation koko	• Varma lyhyesti, s. 3	
GRI 102	102-8 Tiedot henkilöstöstä ja työntekijöistä	• Vastuu varmalaisista, s. 33	
GRI 102	102-9 Toimitusketju	• Oman toiminnan ja toimitusketjun ympäristönäkökohdat, s. 39	
GRI 102	102-10 Merkittävät muutokset organisaatiossa ja toimitusketjussa		Ei merkittäviä muutoksia
GRI 102	102-11 Varovaisuuden periaatteen soveltaminen	• Riskienhallinta (Toimintakertomus, s. 9 ja tilinpäätös, s. 66)	
GRI 102	102-12 Ulkopuoliset aloitteet	• Vastuullinen sijoittaminen, s. 20 • Vastuu varmalaisista, s. 32 • Vastuu ympäristöstä - ilmastonmuutoksen hillintä, s. 36	
GRI 102	102-13 Jäsenyydet järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa	• Sidosryhmäyhteistyö, s. 43	
Strategia ja analyysi			
GRI 102	102-14 Toimitusjohtajan katsaus	• Toimitusjohtajan katsaus, s. 4–5	
GRI 102	102-15 Keskeiset vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet	• Toimintaympäristö, s. 10–11 • Vastuullinen Varma, s. 12–14	
Liiketoiminnan eettisyys			
GRI 102	102-16 Arvot ja liiketoimintaperiaatteet	• Eettinen ja läpinäkyvä liiketoiminta, s. 40	
GRI 102	102-17 Toiminnan eettisyyteen liittyvä neuvonanto ja väärinkäytösten ilmoittaminen	• Eettinen ja läpinäkyvä liiketoiminta, s. 40	

GRI-INDEKSI

GRI-standardi	Sisältö	Sijainti	Lisätiedot ja poikkeamat
Hallinto			
GRI 102	102-18 Hallintorakenne	• Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä, s. 3	
Sidosryhmävuorovaikutus			
GRI 102	102-40 Luettelo sidosryhmistä	• Eettinen ja läpinäkyvä liiketoiminta, s. 43	
GRI 102	102-41 Työehtosopimukset	• Vastuu varmalaisista, s. 33	
GRI 102	102-42 Sidosryhmien tunnistaminen ja valinta	• Eettinen ja läpinäkyvä liiketoiminta, s. 43	
GRI 102	102-43 Sidosryhmätoiminta	• Eettinen ja läpinäkyvä liiketoiminta, s. 43	
GRI 102	102-44 Sidosryhmien esille nostamat tärkeimmät asiat ja huolenaiheet	• Eettinen ja läpinäkyvä liiketoiminta, s. 43	
Raportointikäytäntö			
GRI 102	102-45 Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yksiköt	• Raportointiperiaatteet, s. 44	
GRI 102	102-46 Raportin sisällön ja aiheiden laskentarajojen määrittely	• Raportointiperiaatteet, s. 44	
GRI 102	102-47 Luettelo olennaisista aiheista	• Vastuullinen Varma, s. 14 • Raportointiperiaatteet, s. 44–45	
GRI 102	102-48 Muutokset aiemmin raportoiduissa tiedoissa		Raportoimme ensimmäisen kerran GRI-ohjeiston mukaisesti
GRI 102	102-49 Muutokset raportoinnissa		Raportoimme ensimmäisen kerran GRI-ohjeiston mukaisesti
GRI 102	102-50 Raportointikausi		1.1.–31.12.2016
GRI 102	102-51 Edellisen raportin päiväys		Raportoimme ensimmäisen kerran GRI-ohjeiston mukaisesti
GRI 102	102-52 Raportointijakso		Raportti julkaistaan vuosittain
GRI 102	102-53 Yhteystiedot lisätiedoille		viestinta@varma.fi
GRI 102	102-54 GRI-standardien mukaisuus	• Raportointiperiaatteet, s. 44	
GRI 102	102-55 GRI-sisältövertailu	• GRI-sisältöindeksi, s. 46–50	
GRI 102	102-56 Ulkoinen varmennus		Raporttia ei ole varmennettu.

GRI-INDEKSI

GRI-standardi	Sisältö	Sijainti	Lisätiedot ja poikkeamat
OLENNAISET VASTUULLISUUDEN AIHEET			
Johtamistapa			
GRI 103	103-1	Olennaiset aiheet ja niiden laskentarajat	<ul style="list-style-type: none"> Vastuullinen Varma, s. 12-14 Vastuullinen sijoittaminen, s. 20-21
GRI 103	103-2	Johtamistavan ja sen osa-alueiden kuvaus	<ul style="list-style-type: none"> Vastuullinen Varma, s. 12-14 Vastuullinen sijoittaminen, s. 20-21
GRI 103	103-3	Johtamistavan tehokkuuden arviointi	<ul style="list-style-type: none"> Vastuullinen Varma, s. 12-14 Vastuullinen sijoittaminen, s. 20-21
Taloudellinen vastuu			
Taloudelliset tulokset			
GRI 201	201-1	Suoran taloudellisen lisäarvon tuottaminen ja jakautuminen	<ul style="list-style-type: none"> Vastuu eläkevaroista, s. 15-17
Välilliset taloudelliset vaikutukset			
GRI 203	203-2	Merkittävät epäsuorat taloudelliset vaikutukset ja niiden laajuus	<ul style="list-style-type: none"> Vastuu eläkevaroista, s. 15-17
Lahjonnan ja korruption vastaisuus			
GRI 205	205-2	Lahjonnan ja korruption vastaisten toimintaperiaatteiden ja menettelytapojen viestintä ja koulutus	<ul style="list-style-type: none"> Eettinen ja läpinäkyvä liiketoiminta, s. 40
Ympäristövastuu			
Energia			
GRI 302	302-1	Organisaation oma energiankulutus	<ul style="list-style-type: none"> Vastuu ympäristöstä - ilmastonmuutoksen hillintä, s. 38 Vastuu ympäristöstä - oman toiminnan ja toimitusketjun ympäristönäkökohdat, s. 39
GRI 302	302-4	Energiankulutuksen vähentäminen	<ul style="list-style-type: none"> Vastuu ympäristöstä - ilmastonmuutoksen hillintä, s. 38 Vastuu ympäristöstä - oman toiminnan ja toimitusketjun ympäristönäkökohdat, s. 39
Vesi			
GRI 303	303-1	Veden kulutus	<ul style="list-style-type: none"> Vastuu ympäristöstä - ilmastonmuutoksen hillintä, s. 38 Vastuu ympäristöstä - oman toiminnan ja toimitusketjun ympäristönäkökohdat, s. 39

GRI-INDEKSI

GRI-standardi	Sisältö	Sijainti	Lisätiedot ja poikkeamat
Päästöt			
GRI 305	305-2 Epäsuorat kasvihuonekaasujen päästöt (scope 2)	• Vastuu ympäristöstä - ilmastonmuutoksen hillintä, s. 35–36	
GRI 305	305-4 Kasvihuonekaasujen päästöintensiteetti	• Vastuu ympäristöstä - ilmastonmuutoksen hillintä, s. 35–36	
Jätevedet ja jätteet			
GRI 306	306-2 Jätteet	• Vastuu ympäristöstä - oman toiminnan ja toimitusketjun ympäristönäkökohdat, s. 39	
Toimittajien ympäristöarvioinnit			
GRI 308	308-1 Ympäristövaimusten mukaisesti arvioidut uudet toimittajat	• Vastuu ympäristöstä - oman toiminnan ja toimitusketjun ympäristönäkökohdat, s. 39	Toimitusketjun kartoitus ja vastuullisuusvaatimukset laaditaan vuoden 2017 aikana. Prosenttiosuutta arvioiduista toimittajista ei raportoitu.
Sosiaalinen vastuu			
Työllistäminen			
GRI 401	401-1 Uusi palkattu henkilöstö ja henkilöstön vaihtuvuus	• Vastuu varmalaisista, s. 33	
Työterveys ja -turvallisuus			
GRI 403	403-2 Tapaturmatyytit, tapaturmataajuus, ammattitaudit, menetetyt työpäivät, poissaolot ja työhön liittyvät kuolemantapaukset	• Vastuu varmalaisista, s. 33	
Koulutus			
GRI 404	404-1 Keskimääräiset koulutustunnit vuodessa henkilöä kohden	• Vastuu varmalaisista, s. 33	
GRI 404	404-2 Henkilöstön osaamisen kehittämisen ohjelmat ja muutostilanteisiin liittyvä tuki	• Vastuu varmalaisista, s. 31	
GRI 404	404-3 Säännöllisten suoritusarviointien ja kehityskeskustelujen piirissä oleva henkilöstö	• Vastuu varmalaisista, s. 33	
Monimuotoisuus ja tasavertaiset mahdollisuudet			
GRI 405	405-1 Hallintoelinten ja henkilöstön monimuotoisuus	• Vastuu varmalaisista, s. 32–33	
GRI 405	405-2 Naisten ja miesten peruspalkkojen ja palkitsemisen suhde	• Vastuu varmalaisista, s. 33	
Poliittinen vaikuttaminen			
GRI 415	415-1 Poliittiset tuet	• Eettinen ja läpinäkyvä liiketoiminta, s. 42	

GRI-INDEKSI

GRI-standardi	Sisältö	Sijainti	Lisätiedot ja poikkeamat
Sosiaalisen ja taloudellisen vastuun vaatimusten noudattaminen			
GRI 419	419-1 Poikkeamat sosiaalisen ja taloudellisen vastuun säädöksistä ja määräyksistä		Ei tapauksia vuonna 2016
Toimittajien yhteiskunnallisten vaikutusten arviointi			
GRI 414	414-1 Yhteiskunnallisiin vaikutuksiin liittyvien vaatimusten mukaisesti arvioidut uudet toimittajat	<ul style="list-style-type: none"> Eettinen ja läpinäkyvä liiketoiminta, s. 41 	Toimitusketjun kartoitus ja vastuullisuusvaatimukset laaditaan vuoden 2017 aikana. Prosenttiosuutta arvioituista toimittajista ei raportoitu.
Asiakkaiden yksityisyyden suoja			
GRI 418	418-1 Asiakkaiden yksityisyyden suojan rikkomiseen ja asiakas-tietojen häviämiseen liittyvien perusteltujen valitusten lukumäärä	<ul style="list-style-type: none"> Eettinen ja läpinäkyvä liiketoiminta, s. 41 	
Varman omat olennaiset vastuullisuuden aiheet			
Vastuullinen sijoittaminen			
	Vuorovaikutus sijoituskohteiden kanssa ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallintoon liittyvissä asioissa	<ul style="list-style-type: none"> Vastuullinen sijoittaminen, s. 21 	
	Sijoituskohteiden normien noudattamisen tarkastus	<ul style="list-style-type: none"> Vastuullinen sijoittaminen, s. 21 	
Eläketurvan häiriötön toimeenpano			
	Eläkehakemusten käsittelyaika	<ul style="list-style-type: none"> Vastuu asiakkaista, s. 23 	
Asiakaspalvelu			
	Asiakkaiden antama suositteletodennäköisyys	<ul style="list-style-type: none"> Vastuu asiakkaista, s. 24 	
Työkyvyn tukeminen ja työurien pidentäminen asiakasyrityksissä			
	Kuntoutuksen vaikuttavuus	<ul style="list-style-type: none"> Vastuu asiakkaista, s. 28 	
Ilmastonmuutoksen hillintä sijoituksissa			
	Varman noteerattujen osakesijoitusten hiilijalanjälki	<ul style="list-style-type: none"> Vastuu ympäristöstä - Ilmastonmuutoksen hillintä sijoituksissa, s. 35 	
	Varman noteerattujen yrityslainojen hiilijalanjälki	<ul style="list-style-type: none"> Vastuu ympäristöstä - Ilmastonmuutoksen hillintä sijoituksissa, s. 35 	
	Varman suorien kiinteistösijoitusten hiilijalanjälki	<ul style="list-style-type: none"> Vastuu ympäristöstä - Ilmastonmuutoksen hillintä sijoituksissa, s. 36 	

